

**BAĞLAMA EĞİTİMİNDE MÜZİKAL ANLATIM
ÖGELERİNİN ÖĞRETİMİNE YÖNELİK BİR
MODEL ÖNERİSİ**

Ahmet KARADAYI

Yüksek Lisans Tezi

Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı

2023

(Her hakkı saklıdır.)

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

**BAĞLAMA EĞİTİMİNDE MÜZİKAL ANLATIM ÖGELERİNİN ÖĞRETİMİNE
YÖNELİK BİR MODEL ÖNERİSİ**

(A Model Proposal for Teaching the Items of Musical Expression in Bağlama Education)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ahmet KARADAYI

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Murat Kamil İNANICI

Erzurum
Nisan, 2023

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Ahmet KARADAYI tarafından hazırlanan “Bağlama Eğitiminde Müzikal Anlatım Öğelerinin Öğretimine Yönelik bir Model Önerisi” başlıklı çalışması .. / .. / 2023 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Güzel Sanatlar Ana Bilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı: Doç. Dr. Yakup AÇAR
Kafkas Üniversitesi

Aslı ıslak imzalıdır

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Murat Kamil İNANICI
Atatürk Üniversitesi

Aslı ıslak imzalıdır

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Muhsin SARIKAYA
Atatürk Üniversitesi

Aslı ıslak imzalıdır

Enstitü Yönetim Kurulunun
....../....../.... tarih ve sayılı
kararı.

Bu tezin Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinde belirtilen şartları yerine getirdiğini onaylarım.

.... / / 202..

Aslı ıslak imzalıdır

Prof. Dr. Adnan KÜÇÜKOĞLU

Enstitü Müdürü

ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Bağlama Eğitiminde Müzikal Anlatım Öğelerinin Öğretimine Yönelik Bir Model Önerisi” başlıklı çalışmanın tarafımdan bilimsel etik ilkelere uyularak yazıldığını ve yararlandığım eserleri kaynakçada gösterdiğimi beyan ederim.

... / ... / 20..

Aslı ıslak imzalıdır

Ahmet KARADAYI

☐ Tezle ilgili patent başvurusu yapılması / patent alma sürecinin devam etmesi sebebiyle Enstitü Yönetim Kurulunun / / tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 2 (iki) yıl süreyle engellenmiştir.

☐ Enstitü Yönetim Kurulunun / / tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 6 (altı) ay süreyle engellenmiştir.

TEŞEKKÜR

Başta lisans eğitimi ve yüksek lisans eğitimi süresince destekleriyle bana çok şey katan; aynı zamanda yüksek lisans danışmanım olan saygıdeğer hocam Dr. Öğr. Üyesi Murat Kamil İNANICI'ya teşekkürü borç bilirim. Tez yazma sürecinde katkı sunan çok değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Yasemin KAYA'ya ve çalışma grubunu oluşturan Atatürk Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Lisans programındaki bağlama çalgısı öğrencilerine teşekkürlerimi sunarım. Öte yandan değerli jüri üyelerinden Doç. Dr. Yakup AÇAR'a ve Doç. Dr. Muhsin SARIKAYA'ya desteklerinden ötürü teşekkür ederim. Manevi desteğini esirgemeyen aileme ve dostlarıma teşekkür ederim.

Ahmet KARADAYI

ÖZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ BAĞLAMA EĞİTİMİNDE MÜZİKAL ANLATIM ÖĞELERİNİN ÖĞRETİMİNE YÖNELİK BİR MODEL ÖNERİSİ

Ahmet KARADAYI

Nisan 2023, 99 Sayfa

Amaç: Bu araştırma, bağlama eğitiminde müzikal anlatım öğelerinin öğretimine yönelik hazırlanan alıştırmaların müzik öğretmenliği lisans programı bağlama öğrencilerinin müzikal anlatım öğelerini seslendirme düzeyleri üzerindeki etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırmada deneysel desenlerden “Tek grup ön test-son test desen” kullanılmıştır. Bağlama eğitiminde müzikal anlatım öğelerinin öğretimine yönelik oluşturulmuş alıştırmalar ve bu öğretim için düzenlenmiş eserlerin dâhil edildiği bir öğretim programı tasarlanmıştır. Hazırlanmış alıştırmalar ve eserlerin hem öğretimine hem de değerlendirilmesine yönelik veri toplama araçları geliştirilmiştir. Geliştirilen veri toplama araçlarının geçerlik-güvenirliğine yönelik uzman görüşleri alınarak çalışmaya katkı sağlanmıştır.

Bulgular: Bağlamada seslendirilmek üzere legato, mordan ve vibrato için yazılmış eser ve alıştırmalara yönelik yapılan istatistiksel analizlerde ön test ve son test puanlarının arasında son test lehine anlamlı farklılıklar görülmüştür. Aynı zamanda bu alıştırma ve eserlerin ön test ve son test aritmetik ortalamalarında da son test lehine bir farklılık saptanmıştır. Bağlamada seslendirilmek üzere hazırlanmış alıştırma ve eserlerin yer aldığı eğitim programının, müzik öğretmenliği lisans programı bağlama öğrencilerinin müzikal anlatım öğelerini seslendirme düzeylerine olumlu yönde etkili olduğu görülmüştür.

Sonuçlar: Bu çalışmada yapılan araştırmalar ve istatistiksel analizler sonucunda hipotezleri destekleyici bir şekilde, hazırlanmış olan alıştırmalar ve eserlerin bağlama eğitiminde kullanılabilirliği görülmüştür. Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin müzikal anlatım öğeleri için hazırlanmış olan alıştırmaları seslendirme ön test ve son test sonuçları incelendiğinde, deney sürecinde uygulanan programının, çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin performanslarını artırarak olumlu etki yaptığı, öğrencilerin müzikal anlatım öğeleri için hazırlanmış olan eserleri seslendirme ön test ve son test sonuçları incelendiğinde, deney sürecinde uygulanan programın, çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin müzikal anlatım öğelerini seslendirme performanslarını artırarak olumlu etki yaptığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: müzik eğitimi, çalgı eğitimi, bağlama eğitimi, bağlama, süsleme, artikülasyon, dinamik

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

A MODEL PROPOSAL FOR TEACHING THE ITEMS OF MUSICAL EXPRESSION IN BAĞLAMA EDUCATION

Ahmet KARADAYI

April 2023, 99 Pages

Purpose: This research will be carried out to examine the effects of the exercises which are prepared for the teaching of musical expression items in bağlama tuition on the students of the music teaching undergraduate and their vocalizing levels.

Method: "One group pre test-post test design", one of the experimental designs, was used in the study. A teaching program was designed including exercises designed for teaching musical expression elements in bağlama education and works arranged for this teaching. Data collection tools were developed for both teaching and evaluation of the prepared exercises and studies. Expert opinions on the validity and reliability of the developed data collection tools were obtained and contributed to the study.

Findings: In the statistical analysis of the works and exercises written for legato, mordant and vibrato to be performed on the bağlama, significant differences were observed between the pre-test and post-test scores in favor of the post-test. At the same time, there was a difference between the pre test and post test arithmetic averages of these exercises and pieces in favor of the posttest. It was seen that the training program, which included exercises and works prepared to be performed on the bağlama, had a positive effect on the level of vocalization of musical expression elements of bağlama students in the music teaching undergraduate program.

Conclusions: As a result of the researches and statistical analyzes conducted in this study, it was seen that the prepared exercises and works can be used in bağlama education in a way that supports the hypotheses. When the pre-test and post-test results of performing the exercises prepared for the musical expression elements of the students constituting the study group were examined, it was concluded that the program applied in the experimental process had a positive effect by increasing the performance of the students constituting the study group, and when the pre-test and post-test results of performing the works prepared for the musical expression elements of the students were examined, it was concluded that the program applied in the experimental process had a positive effect by increasing the performance of the students constituting the study group in performing the musical expression elements.

Keywords: bağlama, bağlama education, instrument education, ornament, articulation, dynamics

İÇİNDEKİLER

BAĞLAMA EĞİTİMİNDE MÜZİKAL ANLATIM ÖGELERİNİN ÖĞRETİMİNE YÖNELİK BİR MODEL ÖNERİSİ	i
Giriş	1
Araştırmanın Amacı	2
Araştırmanın Hipotezleri.....	3
Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi	4
Araştırmanın Sınırlılıkları	4
Terim ve Tanımlar.....	4
Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar	5
Eğitim.....	5
Formal Eğitim	6
İnformal Eğitim.....	7
Öğretim	7
Müzik Eğitimi	7
Çalgı Eğitimi	8
Bağlama Eğitimi.....	8
Artikülasyon (İfadelendirme) İşaretleri.....	9
1. Legato (Bağ).....	9
2. Glissando.....	9
3. Staccato	10
4. Mute (Palm Mute).....	10
5. Ponticello	10
6. Sul Tasto	10
Süsleme İşaretleri	11
1. Vibrato	11
2. Apojatur, Appogiatura	11
3. Mordan	11
4. Grupetto	12
5. Çarpma	13
6. Puandorg (Durgu).....	14

7. Tril.....	15
8. Tremolo	15
Tempo (Hız) Terimleri.....	16
Sabit Hızdaki Tempo Terimleri	17
Nüans (Gürlük) Terimleri ve İşaretleri	18
Yöntem	20
Araştırma Yöntemi.....	20
Çalışma Grubu	20
Veri Toplama Teknikleri/Araçları.....	21
Süreç/Uygulama.....	30
Çalışma Programı.....	30
Verilerin Analizi.....	49
Araştırmacı Rolü	49
Geçerlik ve Güvenirlik.....	49
Bulgular	50
Tartışma ve Sonuç	59
Öneriler.....	62
KAYNAKÇA	64

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. <i>Nüans Terimleri Tablosu</i>	18
Tablo 2. <i>Araştırma Deseninin Sembolik Görünümü</i>	20
Tablo 3. <i>Öğrencilerin Cinsiyet Açısından Dağılımları</i>	20
Tablo 4. <i>Öğrencilerin Mezun Oldukları Lise Türlerine Göre Dağılımları</i>	21
Tablo 5. <i>Öğrencilerin Yaş Düzeyi Açısından Dağılımları</i>	21
Tablo 6. <i>Müzikal Anlatım Öğelerini Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formuna İlişkin Uzman Görüşleri</i>	24
Tablo 7. <i>Müzikal Anlatım Öğelerinin Yer Aldığı Eserleri Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formuna İlişkin Uzman Görüşleri</i>	26
Tablo 8. <i>Müzikal Anlatım Öğelerinin Yer Aldığı Eserler İçerisinde Kullanılan Müzikal Anlatım Öğelerinin Doğru Belirlenme Düzeyine İlişkin Uzman Görüşleri</i>	27
Tablo 9. <i>Bağlama Eğitiminde Müzikal Anlatım Öğelerinin Öğretimine Yönelik Oluşturulan Oniki Haftalık Programa İlişkin Uzman Görüşleri</i>	29
Tablo 10. <i>Legato Alıştırma Ön test ve Son test Yüzdelik Puanlama</i>	50
Tablo 11. <i>Mordan Alıştırma Ön test ve Son test Yüzdelik Puanlama</i>	50
Tablo 12. <i>Vibrato Alıştırma Ön test ve Son test Yüzdelik Puanlama</i>	51
Tablo 13. <i>Legato Alıştırma Normallik Testi Sonuçları</i>	52
Tablo 14. <i>Legato Alıştırma Wilcoxon Testi Sonuçları</i>	52
Tablo 15. <i>Mordan Alıştırma Normallik Testi Sonuçları</i>	52
Tablo 16. <i>Mordan Alıştırma Wilcoxon Test Sonuçları</i>	53
Tablo 17. <i>Vibrato Alıştırma Normallik Testi Sonuçları</i>	53
Tablo 18. <i>Vibrato Alıştırma Wilcoxon Test Sonuçları</i>	53
Tablo 19. <i>Legato Eser Seslendirmeye Yönelik Ön Test ve Son Test Yüzdelik Puanlama</i>	54
Tablo 20. <i>Mordan Eser Seslendirmeye Yönelik Ön Test ve Son Test Yüzdelik Puanlama</i>	55
Tablo 21. <i>Vibrato Eser Seslendirmeye Yönelik Ön Test ve Son Test Yüzdelik Puanlama</i>	55
Tablo 22. <i>Legato Eser Seslendirmeye Yönelik Normallik Testi Sonuçları</i>	56
Tablo 23. <i>Legato Eser Wilcoxon Test Sonuçları</i>	56
Tablo 24. <i>Mordan Eser Seslendirmeye Yönelik Normallik Testi Sonuçları</i>	57
Tablo 25. <i>Mordan Eser Wilcoxon Test Sonuçları</i>	57
Tablo 26. <i>Vibrato Eser Seslendirmeye Yönelik Normallik Testi Sonuçları</i>	57
Tablo 27. <i>Vibrato Eser Wilcoxon Test Sonuçları</i>	58

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. <i>Legato İşareti</i>	9
Şekil 2. <i>Glissando</i>	9
Şekil 3. <i>Staccato</i>	10
Şekil 4. <i>Mute İşareti</i>	10
Şekil 5. <i>Vibrato Örneği</i>	11
Şekil 6. <i>Apojatur Örneği</i>	11
Şekil 7. <i>Yukarı Mordan Örneği</i>	12
Şekil 8. <i>Aşağı Mordan Örneği</i>	12
Şekil 9. <i>Grupetto Örneği-1</i>	12
Şekil 10. <i>Üst Grupetto Örneği</i>	13
Şekil 11. <i>Alt Grupetto Örneği</i>	13
Şekil 12. <i>İki Nota Arasında Kullanılan Grupetto Örneği</i>	13
Şekil 13. <i>Çarpma Örneği</i>	14
Şekil 14. <i>Puandorg Örneği</i>	14
Şekil 15. <i>Tril Örneği</i>	15
Şekil 16. <i>Tril Örneği</i>	15
Şekil 17. <i>Tremolo Örneği</i>	15
Şekil 18. <i>Tremolo Örneği</i>	16
Şekil 19. <i>Eserlerdeki Tempo Terimleri</i>	16
Şekil 20. <i>Tempo Terimleri Örneği</i>	17
Şekil 21. <i>Notada Nüans Örnekleri</i>	18

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

ot: Ön test

st: Son test

Vib: Vibrato

BİRİNCİ BÖLÜM

Giriş

Müzik, sistemli bir yazım yöntemine sahip olmadan önce tıpkı insanların sözlü anlatım dilinde olduğu gibi nesiller arasında kulaktan kulağa aktarılıp taşınarak gelişim sürecini devam ettirmiştir. Bu gelişim süreci içerisinde müzik yazısı bulunarak, seslendirilen müzikleri kuşaklara aktarmanın kalıcı ve etkin yolu bulunmuştur (Karolyi, 2007, s. 14).

5. ve 6. yüzyıllar arasında yaşayan Romalı filozof Boethius, müzikal seslere isim verilmesi gerektiği fikrini ortaya atan ilk kişidir (Selanik, 1996, s. 39). Boethius'tan sonra 10. Yüzyılda yaşamış olan rahip Guido D'Arezzo, müzikal seslere çeşitli isimler vermiştir (İlyasoğlu, 1999). Günümüzde kullanılan “do”, “re”, “mi”, “fa”, “sol”, “la”, “si” nota isimleri, kiliselerdeki koro eserlerinin kolay ezberlenmesi adına Guido D'Arezzo tarafından verilmiştir (İlyasoğlu, 1999, s. 11). Rönesans ile birlikte 15. yüzyıldan itibaren dünyada diğer bilim ve sanat dallarında olduğu gibi müzik alanında da önemli yenilikler ve gelişmeler olmuştur (Prigon, 2010). Müzikte gerçekleşen gelişmelerden biri de müzik yazısı alanında yaşanmıştır. Ancak, süslemelerin nota kapsamına dâhil edilmemesi sebebiyle bu dönemde yazıya dökülmüş eserlerin notalarında müzikal seslere anlatım özelliği katan ifadeler net bir şekilde gözlenmemiştir (Pirgon, 2010, s. 117). 16. yüzyılda Barok dönemin genel özelliği olan abartılı süslemeler, müzikle birlikte müzik yazısında da yer almıştır. (Özçelik, 2002, s. 78). 17. yüzyılda müzik yazılarında süslemeler daha da yer almaya devam ederken süslemelerin yazılardaki işaretlerine yönelik ilk belirtiler de gözlenmiştir (Newman, 1995, ss. 11-13). 18. yüzyılda sembollerde düzenlemeler yapılmış ve bir standarda oturtulmaya çalışılmıştır (Pirgon, 2010, s. 118). 19. ve 20. yüzyıllarda ise süslemelerin seslendirilmesine yönelik ortaklaşa bir sonuca varılmıştır (Özçelik, 2002, s. 85).

Süslemeler, dinamikler, artikülasyonlar, tempo terimleri gibi müzikal anlatım öğelerine çalgı metotlarında da yer verilmektedir. Dünyada çoğu çalgı eğitiminde bu durumu görmek mümkündür. Türk halk çalgılarından biri olan bağlama çalgısında da süsleme, artikülasyon vb. müzikal anlatım öğelerinin uygulamada kullanıldığı, ancak uygulamada kullanılan bu öğelerin yazılı öğretim materyallerinde yeterli düzeyde yer almadığı görülmektedir. Bu noktada ortaya çıkan eksiklik, bağlama öğretimine yönelik hazırlanmış çeşitli metot kitaplarında yer alan alıştırma ve etütlerle giderilmeye çalışılmaktadır. Bu çalışmalar içerisinde kapsamlı ve uluslararası müzik alan yazınında yer alan müzikal anlatım öğelerinin öğretimi konusunun

“artikilasyon”, “ornament” ve “dinamik” başlıkları altında Kurt (2004) tarafından “bağlama düzeni” akordunda ele alındığı görülmektedir. İlgili alan yazın incelendiğinde bağlama eğitiminde uluslararası müzik alan yazını temel alınarak müzikal anlatım öğelerinin öğretimi konusunun “bağlama düzeni” akordu ile birlikte yaygın olarak kullanılan “bozuk düzeni” akordunda ele alan çalışmaların yeterli düzeyde olmadığı ve Müzik öğretmenliği lisans programında bu konunun beşinci yarıyılta “Bağlamada tril ve süsleme teknikleriyle ilgili tezene ve parmak egzersizleri yapabilme” şeklinde süre açısından çok az, içerik açısından ise yeterince açık bir şekilde ifade edilmediği tespit edilmiştir. Ayrıca, “bozuk düzeni” akordunda yüksek lisans ve doktora düzeyinde süslemelerin öğretimine yönelik akademik bir çalışmaya rastlanmamaktadır. Tüm bu tespitler ışığında, bağlama eğitiminde müzikal anlatım öğelerinin öğretimi nasıl olmalı sorunu ve bu sorunun giderilmesi düşüncesi bu çalışmanın problem durumunu oluşturmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, bağlama eğitiminde müzikal anlatım öğelerinin öğretimine yönelik hazırlanan alıştırmaların müzik öğretmenliği lisans programı bağlama öğrencilerinin müzikal anlatım öğelerini seslendirme düzeyleri üzerindeki etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır. Bu temel amaca bağlı olarak araştırmada yanıtı aranacak sorular şu şekilde oluşturulmuştur:

Çalışma grubunu oluşturan lisans programı bağlama öğrencilerinin:

- Vibrato tekniğini seslendirme performanslarına ilişkin ön test ve son test puanları nedir?
- Vibrato tekniğini seslendirme performanslarına ilişkin ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Legato tekniğini seslendirme performanslarına ilişkin ön test ve son test puanları nedir?
- Legato tekniğini seslendirme performanslarına ilişkin ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Mordan tekniğini seslendirme performanslarına ilişkin ön test ve son test puanları nedir?
- Mordan tekniğini seslendirme performanslarına ilişkin ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Vibrato tekniğini içeren ezgileri seslendirme performanslarına ilişkin ön test ve son test puanları nedir?

- Vibrato tekniğini içeren ezgileri seslendirme performanslarına ilişkin ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Legato tekniğini içeren ezgileri seslendirme performanslarına ilişkin ön test ve son test puanları nedir?
- Legato tekniğini içeren ezgileri seslendirme performanslarına ilişkin ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Mordan tekniğini içeren ezgileri seslendirme performanslarına ilişkin ön test ve son test puanları nedir?
- Mordan tekniğini içeren ezgileri seslendirme performanslarına ilişkin ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Araştırmanın Hipotezleri

- Hipotez 1: Bağlama eğitiminde müzikal anlatım öğelerinin öğretime yönelik hazırlanan alıştırmalar çalışma grubundaki öğrencilerin vibrato tekniğini seslendirme performanslarını son test lehine anlamlı düzeyde farklılaştıracaktır.
- Hipotez 2: Bağlama eğitiminde müzikal anlatım öğelerinin öğretime yönelik hazırlanan alıştırmalar çalışma grubundaki öğrencilerin legato tekniğini seslendirme performanslarını son test lehine anlamlı düzeyde farklılaştıracaktır.
- Hipotez 3: Bağlama eğitiminde müzikal anlatım öğelerinin öğretime yönelik hazırlanan alıştırmalar çalışma grubundaki öğrencilerin mordan tekniğini seslendirme performanslarını son test lehine anlamlı düzeyde farklılaştıracaktır.
- Hipotez 4: Bağlama eğitiminde müzikal anlatım öğelerinin öğretime yönelik hazırlanan alıştırmalar çalışma grubundaki öğrencilerin vibrato tekniğini içeren ezgiyi seslendirme performanslarını son test lehine anlamlı düzeyde farklılaştıracaktır.
- Hipotez 5: Bağlama eğitiminde müzikal anlatım öğelerinin öğretime yönelik hazırlanan alıştırmalar çalışma grubundaki öğrencilerin legato tekniğini içeren ezgiyi seslendirme performanslarını son test lehine anlamlı düzeyde farklılaştıracaktır.
- Hipotez 6: Bağlama eğitiminde müzikal anlatım öğelerinin öğretime yönelik hazırlanan alıştırmalar çalışma grubundaki öğrencilerin mordan tekniğini içeren ezgiyi seslendirme performanslarını son test lehine anlamlı düzeyde farklılaştıracaktır.

Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi

Bu araştırma, bağlama eğitiminde müzikal anlatım öğelerinin öğretimi nasıl olmalı sorununun giderilmesine yönelik oluşturulan programın etkisinin deneysel süreçle tespit edilecek olması açısından ve ortaya çıkan sonuçların bağlama öğretimi alanında kullanılmasına yönelik sağlayacağı katkı bakımından önemli olacağı düşünülmektedir. İlgili alan yazın incelendiğinde bu konuda yapılmış çalışmalar olmadığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla bu durum, araştırmanın gerekçesini oluşturmaktadır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma,

- Çalışma grubu olarak, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında “Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Programı’nda” öğrenim gören 11 bağlama öğrencisiyle,
- İçerik açısından, legato, mordan ve vibrato tekniklerinin öğretimiyle,
- Kapsam açısından, müzik öğretmenliği programı bireysel çalgı bağlama dersinde legato, mordan ve vibrato tekniklerinin öğretime yönelik oluşturulan alıştırmalar ve eserlerle,
- Yöntem açısından nicel araştırma modellerinden deneysel desenle,
- Deneysel süre açısından, 12 haftalık ders saatiyle sınırlıdır.

Terim ve Tanımlar

Ornament: Kelime anlamı olarak süsleme anlamı taşımaktadır. Süsleme, dekoratif amaçlarla ana ezgiye eklenen öğelerdir (Bircan, 2010).

Artikülasyon: Sesler arasında belirginleştirme, süsleme, ayırma görevi üstlenen ve nota yazımında kurallaşmış ifadelerdir (Bircan, 2010).

Gürlük işaretleri (Dinamik): Bir melodinin hangi yükseklikte seslendirilmesini belirten işaretlerdir (Bircan, 2010).

İKİNCİ BÖLÜM

Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar

Eğitim

İnsanlığın var oluşundan bu yana birçok alanda birçok terimin, olgunun veya durumun tanımı çeşitli şekillerde yapılmıştır. Eğitim tanımına ya da açıklamasına yönelik araştırmalara bakıldığında zaman yine birçok tanım, açıklama yapılmış ve araştırmalara göre sonuçlar eğitim dünyasıyla paylaşılmıştır. İlgili araştırmalar incelendiğinde, eğitime yönelik yapılan tanımların şu başlıklar altında özetlendiği görülmektedir (Küçüköğlu & Taşgın, 2018, s. 3):

- Eğitimin bir süreçtir.
- Eğitim sonucunda, bireyin yaşamında istendik yönde bir davranış değişikliği hedeflenir.
- Bireylerin davranışlarındaki değişikliklerin kasıtlı bir şekilde gerçekleşir

Kemertaş (1999) ise eğitimi, bireyi yetişkin yaşamına hazırlamada gerekli davranışlar, bilgiler ve beceriler kazandırmasının yanı sıra bireyin kişiliğinin gelişmesine katkıda bulunmasını sağlayan bir süreç olarak açıklamaktadır. Bireylerin eğitim yoluyla davranışlarının yanı sıra bilgileri, amaçları, ahlak ölçüleri ve tavırları da değişir (Varış, 1991). Genel anlamda bakıldığında eğitimin yaşam boyu süregelen bir süreç olduğu görülmektedir. Bu öğrenme sürecinde bireylerde gözle görülür değişikliklere rastlanır (Erden, 2007). Örneğin nota okuma yazma bilmeyen bir öğrenci müziksel işitme, okuma ve yazma dersindeki eğitimden sonra eser notalarını okuyabilir ve bu durum gözlemlenebilir.

Eğitimin amaçlarından bahsedildiğinde, eğitimin genel özelliklere sahip olduğu görülmektedir. Bir bireyin kişiliğine katkı sağlayarak geliştirmesi, yeteneklerini geliştirmesi, bireye olumlu tutumlar kazandırması, bilgi ve beceri katması, problemleri çözme becerisini sağlaması ve insanlığa fayda sağlaması bu hususa örnek olabilir. Öte yandan tüm bu becerilerle beraber eğitim, düşünme becerileri de kazandırmaktadır. Bireyi eleştirel, yansıtıcı ve yaratıcı düşünme becerisi bakımından geliştirdiği de bu özelliklere eklenebilir. Bir diğer taraftan kişinin geçmişine bağlı verilerle ders çıkarması ve buna istinaden geleceğe yönelik yeni adımlar için planlama yapması da bu özellikler arasındadır (Küçüköğlu & Taşgın, 2018, s. 3).

Bilimsel bakış açısında tasnif gerektiren durumlar türlere, sınıflara ayrılmaktadır. Bu bağlamda eğitimin de türleri var olmaktadır. Formal ve informal olmak üzere, eğitim kendi içerisinde ikiye ayrılmaktadır.

Formal Eğitim

Formal eğitim sürecinde, planlı, bilinçli ve kasıtlı bir şekilde öğrenme ortamı düzenlenerek bireyde davranış değişikliği yaratılır. Belli hedefler doğrultusunda bireyin davranışları bu süreçte değiştirilir. Öyle ki değiştirilmek istenen bu davranışlar toplum tarafından uygun görülen ve arz edilen davranışlardır (Erden, 2007). Okullarda gerçekleştirilen programa dayalı eğitim süreci formal eğitime örnek verilebilir. Eğitim sonucunda öğrenciler bir diploma, sertifika benzeri resmî belge ile değerlendirilmiş olurlar. Formal eğitimin belirli özellikleri şu başlıklar altında özetlenebilir:

- Programa ve plana dayalıdır.
- Toplumun arzu ettiği (istendik davranışlar) davranışları kazandırması hedeflenir.
- Eğitimler, uzman eğitimciler tarafından sunulur.
- Eğitim, belirli periyotlarla oluşan zaman içinde yapılır (Küçüköğlu & Taşgın, 2018).

Formal eğitim kendi arasında ikiye ayrılmaktadır. Bunlar, örgün eğitim ve yaygın eğitimidir.

Örgün Eğitim.

Kişilerin yaşama atılmadan önceki süreçleri, meslek kollarında veya işte çalışmaya başlamadan önceki süreçleri olarak düşünüldüğünde, bu zaman diliminde okul kurumu niteliği olan yerlerde özel ve genel bilgiler açısından kendilerini geliştirip yetiştirmeleri açısından belirli eğitim yasalarına göre düzenlenen eğitim türü, örgün eğitimidir (Demirel & Kaya, 2006). Dolayısıyla okul öncesi, ilkokul, ortaokul, lise ve yüksek öğretim kurumlarının birer örgün eğitim kurumlarıdır.

Yaygın Eğitim.

Formal eğitim sistemi kapsamı dâhilinde olan ancak örgün eğitim sistemine hiç girmemiş yahut bu sistem içerisindeki kademelerden ayrılan bireylere uygulanan eğitimidir. Burada halk eğitim ve hizmet içi eğitim olarak iki şekilde karşımıza çıkmaktadırlar (Küçüköğlu & Taşgın, 2018).

İnformal Eğitim

İnformal eğitim, diğer bir eğitim şekli olup amaçlı ve planlı bir eğitim değildir. Bu nedenle süreç içinde kendiliğinden oluşan bir eğitim şeklidir. Bu eğitim kapsamında, bireyler sokaktan bir davranış edinebilir veya akran grubuyla olan iletişimlerinden ötürü davranışlar edinebilirler (Fidan, 1996). İnformal eğitimde, formal eğitimde olduğu gibi plan ve program bulunmaz. Dolayısıyla her an her yerde gerçekleşme imkânı bulunmaktadır ve belirli bir zamanı olmamaktadır. Bu eğitim, toplumdaki herkes tarafından verilebilmektedir. İstendik davranış kazanımı mümkündür ancak istenmedik davranışlar da kazandırılır. Tüm bu bahsedilen özellikler informal eğitimin temel özellikleri olarak sayılabilir (Küçüköğlu & Taşgın, 2018).

Öğretim

Öğretim, planlanarak hazırlanan bir program ile birlikte uygulanıp değerlendirilen ve bireyin etkin bir düzeyde öğrenmesini sağlama amacı hedefleyen etkinliklerdir (Taşpınar, 2012). Görüldüğü üzere eğitim bir süreç, öğretim ise eğitimin dâhilindeki faaliyetlerdir. Öğretim, bireylere belli bir amaçla, programla ve plan kapsamında iyi alışkanlıklar ve olumlu davranışlar kazandırmaktır. Öğretim, yetenekleri geliştiren, kişiliklerini oluşturan hayata hazırlarken diğer bir taraftan da eğitim faaliyetlerdir. Dolayısıyla öğretim ve öğrenim bir etkinliktir (Kemertaş, 1999).

Öğretime katkı sağlayan anahtar davranışlara bakıldığında öğretmenin göreve uyumunu, öğrencinin başarı oranı, öğretimsel çeşitlilik, dersin anlaşılabilirliği ve öğretim sürecinde yer alma maddelerini görülmektedir (Borich, 2014). Robert'e (2013) göre eğitim iki durum arasındaki ilişkidir. Bu iki durumdan ilki; öğrencilerin gerçekte neleri öğrendiğidir. İkincisi ise öğretime tabi tutulan öğrencilerin neyi öğrenmesi istemesidir. Bu iki durum arasındaki ilişkiye ise öğretim denilmektedir.

Müzik Eğitimi

Müzik, yapı itibarıyla eğitsel bir özellik taşımaktadır. Temelde, müzikal anlamda bir davranış kazanma veya müzikal davranış değiştirme ya da müziksel davranışlarda değişikliklere sebep olma ve bu davranışları geliştirmeye müzik eğitimi denir (Uçan, 1997, s. 10). Müzik eğitimi üzerine yapılan araştırmalarda, bireylerin sosyal iletişimlerinin gelişmesine ve kişilik gelişim süreçlerine katkı sağladığına yönelik sonuçlar kanıtlanmıştır. Dolayısıyla eğitim bilimleri alanında müzik eğitiminin de önemli role sahip olduğu sonucuna varılabilir (Özen, 2004, s. 57). Öte yandan bireylerin kişisel gelişimlerine katkıda bulunur. Öyle ki karşılaşılan problemleri çözme, kritik düşünme faaliyetine sebep olma ve bu hedefler için nasıl

bir işbirlikçi çalışma içerisinde olmasına yönelik ihtiyacı öğrenmek gibi kişisel durumlara katkıda bulunur. Dolayısıyla müzik eğitimi, akademik davranışların gelişimine de katkı sunan bir süreç olarak tanımlamak yerinde olur (Şendurur & Barış, 2002, s. 167).

Çalgı Eğitimi

Çalgı eğitimi ile birlikte bireylerin ve toplulukların bilişsel, duyuşsal ve devinişsel davranışlarında bilinçli bir şekilde ve yaşantı yolu ile istendik davranışlar ya da bu özellikteki davranışları kazandırma sürecine çalgı eğitimi denir (Uçan, 1980, s. 11). Bu bağlamda çalgı eğitiminin, müzik eğitimi içerisinde önemli bir konuma sahip olduğu ve aynı zamanda toplumda yeri olan davranışları kazandıran bir süreç olduğu da söylenebilir.

Öğrencinin istediği çalgıyı belirli bir düzeyde çalabilmesi için çalgı eğitimi önemlidir. Çalgı eğitimi sayesinde öğrenci ulusal ve uluslararası müzikleri tanır; müzikal bilgisini becerisini, zevkini ve yeteneklerini geliştirir (Döğer, 2016, s. 3).

Çalgı eğitimi, müzik eğitimi içerisindeki işlevleri doğrultusunda bireylerdeki değişimin ve gelişimin kolay bir şekilde gözlemleneceği bir alandır. Bireylerin kendilerini keşfetmesi, daha yakından tanıyabilmesi, yeteneklerini açığa çıkarması ve bunları anlaması kendinde etkili farkındalıklar oluşturur. Bu farkındalıklar sayesinde kendini gerçekleştirme fırsatı verdiği için dolayı, çalgı eğitimi müzik eğitiminin önemli bir alanıdır. Bunun yanı sıra bu süreç, çalgı eğitimiyle bireyin psikomotor gelişimine ve kişisel gelişime katkıları olduğu göz ardı edilmeyecek bir eğitimidir (Ömür, 2011, s. 252).

Bağlama Eğitimi

Çalgı eğitimi bünyesinde birçok çalgı eğitimine yer verilmektedir. Bunlardan birisi de Türk Müziği'nde karakteristik açıdan önemli rolleri olan bağlama çalgısıdır. Eğitim Fakülteleri, Güzel Sanatlar Fakülteleri, konservatuvarlar gibi pek çok kurumda bireysel çalgı eğitimi altında bağlama eğitimi verilmektedir. Her çalgı gibi bağlama çalgısında da müzikal ifadelerle yönelik özellikler, farklılıklar bulunmaktadır. Dolayısıyla bu farklılıklar ve özellikler de dâhil olmak üzere, bağlama eğitimi ve icrasına yönelik bilimsel çalışmalar da yapılarak bağlama eğitime katkı sunulmaya devam edilmektedir.

Türk Halk Müziği'nde çeşitli yöresel tavırlar bulunmaktadır (Sungur, 2019, s. 4). Özbek (1997) “tavır” terimini yöresel özellikleri barındıran terim olarak açıklamıştır ve tavır terimine icra boyutundan da bakılabileceğine yani çalış biçiminde de tavır teriminin geçerli olduğunu ifade etmektedir (Özbek, 1997). Dolayısıyla, bağlama çalgısı bu yöresel tavırlara bağlı olarak farklı icra stillerini barındıran bir çalgıdır. Yalnızca bu yönüyle kalmayıp hem yöresel hem batı müziğini icra edebilecek bir çalgı niteliği de taşımaktadır. Örneğin bağlama

icrasında yöresel bir tavır olan dokuma tekniği, Batı müziği alan yazınındaki apojatüre denk gelmektedir (İnanıcı 2017, s. 5). Buna bağlı olarak bir Türk Müziği çalgısı olan bağlama hem yerel hem de ulusal müziklerin icrasına müsaittir ve bağlama eğitim süreci kapsamında bu yönüyle de çok yönlü eğitim süreci vardır. Zaten bağlama perdelerinin kaydırılması imkânı, bağlama ile her tür müziğin çalınabileceğini sağlamaktadır (Açın, 1982, s. 216).

Artikülasyon (İfadelendirme) İşaretleri

Süsleme işaretleri melodi içerisindeki sesler arasında belirginleştirme, süsleme, ayırma görevi üstlenen ve nota yazımında kurallaşmış ifadelerdir (Sungur, 2019, s. 39). Bestekârların kişisel tercihleri, eserlerin ait oldukları dönemleri ve bölgelerin farklılıkları konu edilen bu işaretlerin farklı şekillerde icra edilme durumuna da sebep olmaktadır. Artikülasyon işaretlerinden bahsedilmesi gerekirse şöyle sıralanabilir:

Legato (Bağ)

Legato, müzikal eserlerde notaların bağlı bir şekilde çalınması istenildiğinde kullanılan işaretlerdir. Eserdeki notaların birbirine bağlanarak icra edilmesine legato denir (Güngör, 2012). Bestekâr notaların bağlı bir şekilde icra edilmesini istediği takdirde, doğru yere “Legato” kelimesini ilaveten yazarak belirtir (Say, 2001, s. 51).

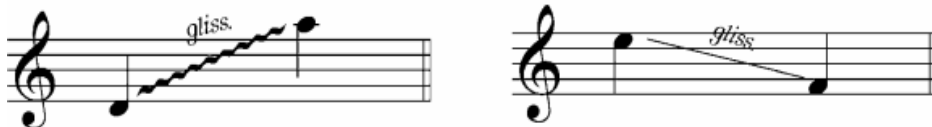
Şekil 1. Legato İşareti

Glissando

Glissando, müzikal eserlerde sesler arası geçişi kaydırarak icra etmektir. Başlangıç ile bitiş sesi aralığında bulunan ve iki sesi birbirine bağlayan yatay bir çizgi ile gösterilir. Bu çizgiler zikzaklı/düz şeklinde olup, çizgilere paralel bir biçimde “glissando” yazılır. Yapılacak Glissando’nun süresi başlangıç notasının değeri ile eşittir. Glissando, “gliss” şeklindeki kısaltma olarak da çoğunlukla kullanılır (Güngör, 2012, s. 128).

Şekil 2. Glissando

Staccato

Eser içerisindeki notaların üzerine nokta şeklinde yazılan staccato işareti, seslerin kısa çalınması için kullanılır (Elhankızı, 2008, s. 144). Say'a (2001) göre staccato, seslerin sıçratılarak icra edilmesidir.

Şekil 3. Staccato

Mute (Palm Mute)

Kelime anlamı olarak “sessiz” anlamına gelmektedir. Telli enstrümanlarda elin, eşiği kapatarak icra etme tekniğine denir. Bu teknikle boğuk, kısık sesler elde edilir. Eserlerin notalarında bu teknikle çalınması istenilen bölgeler kesik çizgi ile gösterilerek, “P.M, mute, palm mute” yazılır.

Şekil 4. Mute İşareti

Ponticello

Çalgılarda yayın çekildiği yeri, eşiğe daha yakın bir bölge olarak seçilerek çalma tekniğidir. Bu teknikle çalınması gereken bölümün başına “sul pont.” Yazılarak gösterilir (Demirbaş, 2020, s. 61).

Sul Tasto

Çalgılarda yayın çekildiği yeri, sap kısmına daha yakın bir bölge olarak seçilerek çalma tekniğidir. Bu teknikle çalınması gereken bölümün başına “sul tasto” Yazılarak gösterilir (Demirbaş, 2020, s. 62).

Süsleme İşaretleri

Vibrato

The New Grove'a (2001) göre vibrato için yapılan tanım şöyledir: Aralık açısından yakın olan seslerin dalgalanarak, nota değerinin bir kısmının veya hepsinin titretilmesine vibrato denir.

Şekil 5. *Vibrato Örneği*

Apojatur, Appogiutura

Apojatur, eser içerisinde melodik öneme sahip müzikal bir unsur olarak görülmektedir. İcra açısından vurgu yapılan nota kadar belirgin çalınır ve vurgu yaptığı nota değerinin yarısı kadar bir bölümü kapsamaktadır (Feridunoğlu, 2014 s. 12)

Şekil 6. *Apojatur Örneği*

Mordan

Kelime anlamı olarak temelde ısırma, iğnelemek anlamına gelen mordan bir süs işaretidir. Vurguyu ana sesle başlatır ve ek seslerin yukarı ya da aşağı yönlü gidişinden sonra ana sese dönerek süslemeyi tamamlar. Ana sestten sonra gelen ek sesin aşağı sese uğrayıp ana sese dönmeye aşağı mordan denir. Ek sesin üst sese uğrayıp ana sese dönmeye ise üst mordan denir. Mordan işaretinin üzerine değiştirici işaret yazıldığında ise o değiştirici işaret ek, sese etkili olur (Elhankızı, 2008, s. 141). Mordan işareti uzun bırakılmışsa buna çift mordan (doppio mordent) denir (Feridunoğlu, 2014, s. 83). Aşağı mordan ve yukarı mordan işaretlerinin gösterimi ile icrası örneklerle gösterilmiştir.

Şekil 7. Yukarı Mordan Örneği

Şekil 8. *Aşağı Mordan Örneği*

Grupetto

Grupetto, ana ses ve ek seslerden oluşmaktadır. Grupetto, ek seslerin ana ses etrafında melodik bir yürüyüş elde ettiği süslemedir. Gurpettoya kümecik de denilir. Dört veya beş sestten oluşan bir ses gurubudur. Tıpkı mordanda olduğu gibi grupettoda da alt kısma konulan değiştirici işaretler ek sesi ele almaktadır. Belirlenmiş nota aralıklarına ya da notaların üstüne yazılır (Elhankızı, 2008, s. 142).

Şekil 9. Grupetto Örneği-1

Alan yazında belirtilen bir diğer husus ise grupetnonun işlevine göre ayrılmasıdır. Güngör'ün (2012) bu konuya yönelik açıklamaları şöyledir:

Alt ve üst nota açısından grupettolar farklılık göstermektedir. Buna yönelik isimlendirme ve örnekler aşağıda sunulmuştur.

“ ∞ ” işaretiyle gösterilen grupetto, üst grupetto olarak adlandırılır ve üst nota ile başladığını belirtir.

“ ∞ ” İşaretiyle gösterilen grupetto, alt grupetto olarak adlandırılır ve alt nota ile başladığını belirtir.

Buna bağlı olarak grupettolar, yazılış biçimine ve icraya göre farklılıklar göstermektedir.

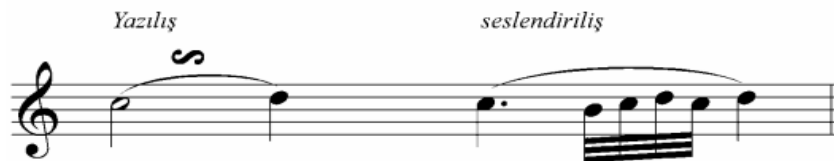
Şekil 10. Üst Grupetto Örneği

Şekil 11. Alt Grupetto Örneği

Şekil 12. İki Nota Arasında Kullanılan Grupetto Örneği

Çarpma

Müzikal süsleme terimi olan çarpma, Türkçedeki çarpma kelimesine benzer bir anlam taşımaktadır. Vurgu yapılmak istenen sestten önce oldukça kısa bir süre seslendirilen başka bir sesle, ana sese belirginlik katmayı amaçlar. Baştaki nota çabucak çarpıp kaçtığına ana notaya vurgu yapılmış olur (Say, 2001, s. 53).

Çarpma ses ana sesin süresini aşmayacak şekilde seslendirilir ve eserin hızına göre çarpmanın hızı da çabucak/yavaş olarak değişebilmektedir, fakat süresine yönelik belirli bir zaman biçilmemiştir. Mümkün oldukça çarpma etkisi verebilme adına çabuk seslendirilir.

Çarpmayı notalarda yazarken ana sestem çok daha küçük bir şekilde yazılır ve nota kuyruğuna çizgi konulur. Böylece çarpma yapılacak nota belirtilmiş olur (Feridunoğlu, 2014, s. 81).

Şekil 13. Çarpma Örneği

Puandorg (Durgu)

Eser seyrinde devam ederken belirli noktalarda notaların askıda bırakılmasına durgu yani puandorg denir. Susların, notaların üstüne/altına puandorg işareti konularak puandorg yapılacak nota belirtilmiş olur (Baran, 1988, s. 64). Puandorg işaretli notaların süreleri kesin olarak belirlenmemekle birlikte vurgulu notanın normal süresinin yarısı veya iki kadar arttırımlı uzatılır. Puandorgların ses sürelerini kısaltma özelliği de vardır lakin genellikle süreleri uzatmak için kullanıldıkları görülmüştür. Dizeğin üst kısmına ya da notanın üst kısmına yazılarak puandorg yapılmak istenen ses belirtilmiş olur (Güngör, 2012, s. 130).

Şekil 14. Puandorg Örneği

Tril

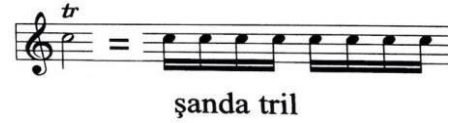
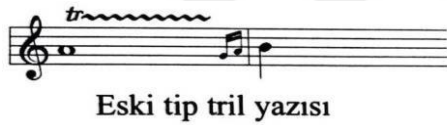
Almancada Triller, Fransızcada Trille ve yeri geldiğinde İngilizcede Shake olarak kullanılır. Eser içindeki motiflerde belirlenen esas ses ile buna ek olan bir üst ses arasında çok çabuk bir şekilde gerçekleşen gel-git şeklindeki değişime tril denir, “tr” şeklinde gösterilir. Tril süresi belirtilen notanın süresine eşit bir şekilde yapılır. Asıl amaç esas sesi belirgin hâle getirmektir (Feridunoğlu, 2014). Notalarda karşılaşılan triller örnekle sunulmuştur.

Şekil 15. Tril Örneği

“tr” Simgesiyle gösterilen trile değiştirici işaret eklendiğinde bu değiştirici işaret üst nota olan ek sesi kapsar.

Şekil 16. Tril Örneği

Tremolo

Trile çok benzer ancak buradaki önemli fark dibindeki nota ile değil de komşunun ardındaki nota ile git-gel yapmaktır. Mümkün oldukça hızlı bir şekilde birbiriyle git-gel şeklinde icra edilmesine denir (Say, 2001, s. 55).

Verilen örneklerde notasyondaki yazımı ve seslendirilişi de gösterilmiştir.

Şekil 17. Tremolo Örneği

Şekil 18. Tremolo Örneği

Tempo (Hız) Terimleri

Tempo, sözlük anlamı açısından İtalyancada zaman anlamına gelmektedir. Müzikal terim açısından ise eserlerin hız seviyesini ifade etmek amaçlı kullanılır. Eserlerin akış sürecinde notaların arasındaki ritimsel düzeni, seslerin gidişat hızını belirler. Tempo ifadesi ritim ifadesine göre daha görecelidir. Çünkü tempo zamansal olarak ölçülebilmektedir, kesinlik durumu vardır. Eserde tempo değerleri genellikle notaların üst kısmında ve sol tarafında belirtilir. Ya bir tempo terimi ya da tempoyu sayısal olarak belirten metronom sayısı verilir (Feridunoğlu, 2014, s. 11).

Metronom ve tempo arasında matematiksel bir formül vardır. Dakikadaki vuruş sayısı tempo hızının sayısal verisini oluşturur. “M” şeklinde kısaltma ile karşısına metronom verisi yazılır. Örneğin M=60, her saniye bir vuruşa denk gelmektedir. Metronomun icat eden ise Melstel olarak anılan Alman kökenli J. N. Maelzel’dir (Feridunoğlu, 2014, s. 12)

Hız ve tempo terimlerini notalardaki kısaltmaları, simgeleri ve ifade biçimleri açısından belirtmek için aşağıdaki örneklere yer verilmiştir.

Şekil 19. Eserlerdeki Tempo Terimleri

Sonata No. 2

Fryderyk Franciszek Chopin 1st Movement Frédéric François Chopin
Opus 35 (1810 - 1849)

Grave **Doppio movimento**

Şekil 20. Tempo Terimleri Örneği

Şekil 22. Metronom Örneği

Sabit Hızdaki Tempo Terimleri

İstenilen tempoya kesinlik katmak amacıyla besteciler arzuladığı hızı, tempo değerlerini notalarda belirtmeyi tercih etmişlerdir (Say, 2001, s. 41).

Grave: 40-42

Largo: 44-50

Lento: 52-56

Larghetto: 58-66

Andante: 66-72

Sostenuto: 72-80

Comodo-Maestoso: 80-88

Moderato: 88-104

Allegretto: 104-120

Animota: 120-132

Allegro: 132-144

Allegro assai: 144-160

Allegro Vivace: 160-168

Vivace: 168-184

Presto: 184-192

Prestissimo: 192-208

Nüans (Gürlük) Terimleri ve İşaretleri

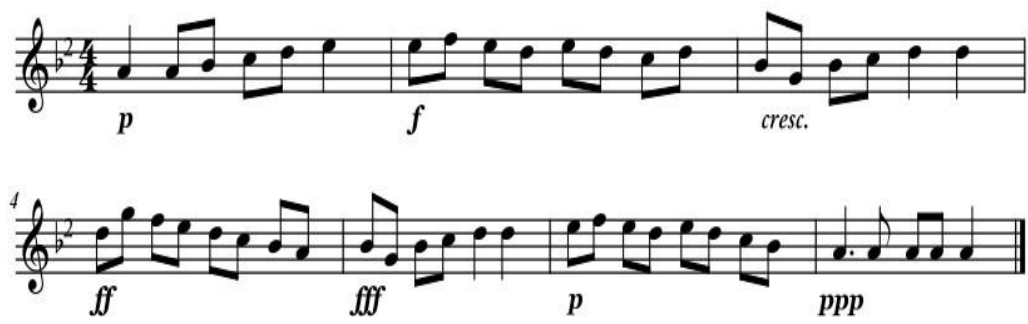
Nüans yani diğer bir deyişle ayırtı, müzikal cümleler içindeki motiflerin kuvvetli veya zayıf duyulmasını ifade eden işaretlerdir. Eserlerin icra esnasında notaların kuvvetlik ya da güçlük düzeylerine ayırtı yani denir. Seslendirme esnasındaki bu ayrıntılar da gürlük, nüans terimlerini kapsar. Bireylerin konuşmaları dahi sıradan, düz bir şekilde değil de yeri geldikçe kelime veya harfleri farklı şekilde seslendirir. Örneğin, hafif veya kuvvetli şekilde kelimelere farklı ifadeler katılır. Tıpkı insan konuşmalarındaki bahsedilen bu farklılıklar müzikal ifadelerde de etkili bir yere sahiptir (Say, 2001, s. 55).

Say'a (2001) göre nüans terimleri, Tablo 1'de işaretleri ve anlamlarıyla açıklanmıştır.

Tablo 1. *Nüans Terimleri Tablosu*

Terim	Anlamı	İşareti
pianissimo	Çok hafif	<i>pp, ppp</i>
piano	Hafif	<i>p</i>
mezzo piano	Orta hafiflikte	<i>mp</i>
mezzo forte	Orta kuvvette	<i>mf</i>
forte	Kuvvetli	<i>f</i>
fortissimo	Çok kuvvetli	<i>ff</i>
moltofortissimo	Çok fazla kuvvetli	<i>fff</i>
can forza, forzando	Çok çok kuvvetli, vurgulu	<i>fz</i>
forte piano	Kuvvetliden sonra hafif	<i>fp</i>
crescendo	Gittikçe kuvvetlenerek	<i>cresc.</i>
decrescendo	Gittikçe hafifleyerek	<i>decresc.</i>

Şekil 21. Notada Nüans Örnekleri

Sungur (2019, s. 6)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yöntem

Araştırma Yöntemi

Bu çalışma, bağlama eğitiminde müzikal anlatım öğelerinin öğretimine ilişkin oluşturulan alıştırma ve düzenlenen eserlerin müzik eğitimi lisans programı bağlama öğrencilerinin müzikal anlatım öğelerini seslendirme becerileri üzerindeki etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaca yönelik araştırmada deneysel desenlerden “Tek grup ön test-son test deseni” kullanılmıştır. Bu şekilde yapılan deneysel desende, deney sürecinde etkililiği ölçülecek olan uygulamanın etkisi, yalnızca bir grup üzerinde yapılan çalışmayla sınırlıdır. Deneklerin bağımsız değişkene yönelik ölçümleri uygulamadan önce ön test, sonrasında ise son test olarak aynı denekler ve aynı ölçüm araçları kullanılarak elde edilir (Büyüköztürk vd., 2011).

Araştırma deseninin sembolik görünümü şu şekilde açıklanabilir:

Tablo 2. *Araştırma Deseninin Sembolik Görünümü*

Grup	Ön test	İşlem	Son test
G	O_1	X	O_2

- G: Çalışma grubunu,
- O_1 : Deney grubunun ön test puanlarını,
- O_2 : Deney grubunun son test puanlarını,
- X: Deney grubuna uygulanan bağımsız değişkeni (deneysel değişkeni) simgelemektedir (Büyüköztürk, 2011).

Çalışma Grubu

Araştırmada deneysel işlemin uygulandığı çalışma grubunu 2021-2022 eğitim öğretim yılı güz döneminde “Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Programı’nda” öğrenim gören 3. ve 4. sınıf bireysel çalgı bağlama öğrencileri oluşturmuştur.

Tablo 3. *Öğrencilerin Cinsiyet Açısından Dağılımları*

Cinsiyet	f	%
Kadın	7	63.6
Erkek	4	36.3

Toplam	11	100
--------	----	-----

Tablo 3 incelendiğinde çalışma grubunun yedisi kadın, dördü ise erkek olmak üzere toplam 11 öğrenciden oluştuğu görülmektedir.

Tablo 4. Öğrencilerin Mezun Oldukları Lise Türlerine Göre Dağılımları

Mezun Olunan Lise	<i>f</i>	%
Anadolu Lisesi	6	54.54
Güzel Sanatlar Lisesi	5	45.46
Toplam	11	100

Tablo 4’te, çalışma grubundaki deneklerin bitirmiş oldukları lise programı türlerine göre dağılımlarına bakıldığında, altı öğrencinin (%54.54) “Anadolu Lisesi”, beş öğrencinin ise (%45.46) “Güzel Sanatlar Lisesi” mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Öğrencilerin Yaş Düzeyi Açısından Dağılımları

Yaş Düzeyi	<i>f</i>	%
21	6	54.54
22	1	9.09
23	1	9.09
25	1	9.09
26	1	9.09
28	1	9.09

Tablo 5 incelendiğinde çalışma grubunda olan 6 kişinin 21 yaşında olduğu ve çalışma grubunun %54’ünü oluşturduğu görülmektedir. Çalışma grubundaki bir kişi 22, bir kişi 23, bir kişi 25, bir kişi 26, bir kişi 28 yaşındadır.

Veri Toplama Teknikleri/Araçları

Araştırmaya ilişkin verileri toplanmasında, üç adet deney grubuna, beş adet ise alan uzmanı eğitimciler uygulanmış olan toplam sekiz adet veri toplama aracı formu kullanılmıştır. Kullanılan bu veri toplama araçları, araştırmacı tarafından ilgili literatürün incelenmesi ve bu konuda uzman akademisyenlerin görüşlerine dayalı olarak oluşturulmuştur. Deney grubuna yönelik uygulanan formlar, “Genel Bilgi Formu”, deneysel süreçte uygulanan programın etkilerini ölçmede kullanılan “Müzikal Anlatım Öğelerini Seslendirmeye Yönelik Performans

Derecelendirme Formu” ve “Müzikal Anlatım Öğelerinin Yer Aldığı Eserleri Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formu”dur. Uzman görüşlerini belirlemek üzere hazırlanan formlar ise, “Uzman Görüşü Alma Formu 1 (Alıştırmalara Yönelik)”, “Uzman Görüşü Alma Formu 2 (Müzikal Anlatım Öğelerinin Yer Aldığı Eserleri Seslendirmeye Yönelik Performans Değerlendirme Formuna İlişkin)”, “Uzman Görüşü Alma Formu 3 (Müzikal Anlatım Öğelerinin Yer Aldığı Eserler İçerisinde Kullanılan Müzikal Anlatım Öğelerini Doğru Belirleme Düzeyine İlişkin)”, “Uzman Görüşü Alma Formu 4 (Öğretim Programına Yönelik)” ve “Uzman Görüşü Alma Formu 5 (Alıştırmalarda Kullanılan Süsleme Tekniklerini Seslendirmeye Yönelik Performans Değerlendirme Formuna İlişkin)” formlarıdır.

Çalışma Grubuna Uygulanan Formlar

Genel Bilgi Formu (Form-1)

“Genel bilgi formu (Form-1)”, deneklerin demografik özelliklerini belirlemeye yönelik araştırmacı tarafından hazırlanmış olan formdur (EK 1). Bu formda, deney grubu öğrencilerinin cinsiyet, yaş, mezun oldukları lise programının türü ve eğitim gördükleri lisans programında kaçınıcı sınıfta olduklarına yönelik verileri toplamak amacıyla hazırlanmış sorular yer almaktadır.

Müzikal Anlatım Öğelerini Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formu (Form-2)

“Müzikal Anlatım Öğelerini Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formu (Form-2)”, araştırmada etkisi ölçülecek öğretim programının uygulamasından önce ve sonra deneklere uygulanan formdur. Bu formda, araştırmacı tarafından hazırlanan alıştırmalarda yer alan “Legato”, “Mordan” ve “Vibrato” seslendirme tekniklerinin denekler tarafından seslendirilme becerilerini belirlemeye yönelik maddeler yer almaktadır.

Form içerisinde, “Legato”, “Mordan” ve “Vibrato” seslendirme tekniklerini içeren alıştırmaların, denekler tarafından seslendirilme düzeylerinin “*Tamamen Doğru Seslendirme*” (4 puan), “*Büyük Ölçüde Doğru Seslendirme*” (3 puan), “*Yarı Yarıya Doğru Seslendirme*” (2 puan), “*Çok Az Doğru Seslendirme*” (1 puan) ve “*Tamamen Yanlış Seslendirme*” (0 puan) kriterleri temel alınarak değerlendirildiği meddeler yer almaktadır (EK 2).

Hazırlanan bu formun uygulanabilir ve güvenilirliğini belirlemek amacıyla, alan uzmanı eğitimcilere “*Müzikal Anlatım Öğelerini Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formuna İlişkin Uzman Görüş Alma Formu*” uygulanmıştır. Görüşlerine başvuru alan uzmanı eğitimcilerden alınan dönütlere dayalı olarak “Bağlamada “Legato”, “Mordan” ve

“Vibrato” Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formu”nun uygulanabilir ve güvenilir bir nitelikte olduğu belirlenmiştir.

Müzikal Anlatım Öğelerinin Yer Aldığı Eserleri Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formu (Form-3)

“Müzikal Anlatım Öğelerinin Yer Aldığı Eserleri Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formu (Form-3)”, araştırmada etkisi ölçülecek öğretim programının uygulamasından önce ve sonra deneklere uygulanan formdur. Bu formda, araştırmacı tarafından düzenlenen eserlerde yer alan “Legato”, “Mordan” ve “Vibrato” seslendirme tekniklerinin denekler tarafından seslendirilme becerilerini belirlemeye yönelik maddeler yer almaktadır.

Form içerisinde, “Legato”, “Mordan” ve “Vibrato” seslendirme tekniklerini içeren eserlerin, denekler tarafından seslendirilme düzeylerinin “*Tamamen Doğru Seslendirme*” (4 puan), “*Büyük Ölçüde Doğru Seslendirme*” (3 puan), “*Yarı Yarıya Doğru Seslendirme*” (2 puan), “*Çok Az Doğru Seslendirme*” (1 puan) ve “*Tamamen Yanlış Seslendirme*” (0 puan) kriterleri temel alınarak değerlendirildiği maddeler yer almaktadır (EK 3).

Hazırlanan bu formun uygulanabilir ve güvenilirliğini belirlemek amacıyla, alan uzmanı eğitimcilere “*Müzikal Anlatım Öğelerinin Yer Aldığı Eserleri Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formuna İlişkin Uzman Görüş Alma Formu*” (Form 5) uygulanmıştır. Görüşlerine başvuru alan uzmanı eğitimcilerden alınan dönütlere dayalı olarak, “Müzikal Anlatım Öğelerinin Yer Aldığı Eserleri Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formu”nun uygulanabilir ve güvenilir bir nitelikte olduğu belirlenmiştir.

Deneysel Programa ve Ölçme Araçlarına Yönelik Uzman Görüşlerini Belirlemeye İlişkin Hazırlanan Formlar

Uzman Görüşü Alma Formu 1 (Alistirmalara Yönelik)

“Müzikal Anlatım Öğelerini Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formuna İlişkin Uzman Görüş Alma Formu (Form 4)”, araştırmada etkisi ölçülecek öğretim programının uygulamasından önce ve sonra deneklere uygulanan “Müzikal Anlatım Öğelerini Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formu (Form-2)”nin uygulanabilir ve güvenilirliğini belirlemek amacıyla, alan uzmanı eğitimcilerin görüşlerini belirlemek amacıyla uygulanan veri toplama aracı formudur. Bu formla, “Müzikal Anlatım Öğelerini Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formu (Form 2)” nun:

- Müzikal Anlatım Öğelerini Seslendirmeye Yönelik yazılmış alıştırma içerisnde kullanılan legato ögesinin doğru seslendirilme düzeyini değerlendirme açısından uygunluğu,
- Müzikal Anlatım Öğelerini Seslendirmeye Yönelik yazılmış alıştırma içerisnde kullanılan mordan ögesinin doğru seslendirilme düzeyini değerlendirme açısından uygunluğu,
- Müzikal Anlatım Öğelerini Seslendirmeye Yönelik yazılmış alıştırma içerisnde kullanılan vibrato tekniğinin doğru seslendirilme düzeyini ölçmeye yönelik uygunluğu uzman eğitimciler tarafından değerlendirilmiş ve “*Tamamen Katılıyorum*” (5 puan), “*Büyük Ölçüde Katılıyorum*” (4 puan), “*Kısmen Katılıyorum*” (3 puan), “*Çok Az Katılıyorum*” (2 puan) ve “*Hiç Katılmıyorum*” (1 puan) olarak değerlendirilmiştir (EK 4).

Alınan geri bildirimler doğrultusunda “Müzikal Anlatım Öğelerini Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formu (Form 2)”nın geçerli ve uygulanabilir bir form olduğu belirlenmiştir.

“Müzikal Anlatım Öğelerini Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formu”na İlişkin Uzman Görüş Alma Formu (Form 4)’na yönelik uzman görüşlerine Tablo 6’da yer verilmiştir.

Tablo 6. Müzikal Anlatım Öğelerini Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formuna İlişkin Uzman Görüşleri

	Uzman I					Uzman II					Uzman III					$\bar{X}$
Maddeler	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	
Hazırlanan alıştırma, Legato tekniğinin bağlamada seslendirilmesinin öğretimi açısından uygundur.	X					X					X					5.0
Hazırlanan alıştırma, Mordan tekniğinin bağlamada	X					X					X					5.0

seslendirilmesinin öğretimi
açısından uygundur.

Hazırlanan alıştırma-
lar,
Vibrato tekniğinin

bağlamada X

X

X

5,0

seslendirilmesinin öğretimi
açısından uygundur.

Hazırlanan alıştırma-
lar,

lisans öğrencileri tarafından

X

X

X

5,0

anlaşılma düzeyi açısından
uygundur.

Hazırlanan alıştırma-
lar,

lisans öğrencileri tarafından

X

X

X

5,0

seslendirilme düzeyi açısından
uygundur.

Hazırlanan alıştırma-
lar,

“kolaydan-zora doğru”

X

X

X

4,6

sıralanış açısından

uygundur.

Tablo 6’ya göre alan uzman eğitimcilerin “Müzikal Anlatım Öğelerini Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formu”na ilişkin belirlenen kriterlere yönelik madde ortalamalarının $\bar{X}=4.6$ ve $\bar{X}=5.0$ aralığında farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu değerlendirmelere dayalı olarak, hazırlanan bu formun uygulanabilir ve güvenilir bir nitelikte olduğunu söylemek mümkündür.

“Uzman Görüşü Alma Formu 2” (Müzikal Anlatım Öğelerinin Yer Aldığı Eserleri Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formuna İlişkin)

“Müzikal Anlatım Öğelerinin Yer Aldığı Eserleri Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formuna İlişkin Uzman Görüş Alma Formu (Form 5)”, araştırmada etkisi ölçülecek öğretim programının uygulamasından önce ve sonra deneklere uygulanan “Müzikal Anlatım Öğelerinin Yer Aldığı Eserleri Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formu (Form-3)”nın uygulanabilir ve güvenilirliğini belirlemek amacıyla, alan uzmanı eğitimcilerin görüşlerini belirlemek amacıyla uygulanan veri toplama aracı formudur. Bu formula, “Müzikal Anlatım Öğelerinin Yer Aldığı Eserleri Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formu (Form-3)” nun:

- Müzikal anlatım öğelerinin yer aldığı eserler içerisinde kullanılan müzikal anlatım öğelerinden legato tekniğinin doğru seslendirilme düzeyini ölçme açısından uygunluğu,
- Müzikal anlatım öğelerinin yer aldığı eserler içerisinde kullanılan müzikal anlatım öğelerinden mordan tekniğinin doğru seslendirilme düzeyini ölçme açısından uygunluğu,
- Müzikal anlatım öğelerinin yer aldığı eserler içerisinde kullanılan müzikal anlatım öğelerinden legato tekniğinin doğru seslendirilme düzeyini ölçme açısından uygunluğu, ölçütleri üzerinden uzmanlarca değerlendirilmiş ve “Tamamen Katılıyorum” (5 puan), “Büyük Ölçüde Katılıyorum” (4 puan), “Kısmen Katılıyorum” (3 puan), “Çok Az Katılıyorum” (2 puan) ve “Hiç Katılmıyorum” (1 puan) olarak değerlendirilmiştir (EK 5).

Alınan geri bildirimler doğrultusunda “Müzikal Anlatım Öğelerinin Yer Aldığı Eserleri Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formu”nun uygulanabilir ve güvenilir bir nitelikte olduğu belirlenmiştir.

“Müzikal Anlatım Öğelerinin Yer Aldığı Eserleri Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formuna İlişkin Uzman Görüş Alma Formu (Form-5)”na ilişkin uzman değerlendirmelerine Tablo 7’de yer verilmiştir.

Tablo 7. Müzikal Anlatım Öğelerinin Yer Aldığı Eserleri Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formuna İlişkin Uzman Değerlendirmeleri

Maddeler	Uzman I					Uzman II					Uzman III					$\bar{X}$
	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	
Derecelendirme formu, Legato tekniğinin doğru seslendirilme düzeyini değerlendirme açısından uygundur.	X					X					X					5.0
Derecelendirme formu, Mordan tekniğinin doğru seslendirilme düzeyini	X					X					X					5.0

değerlendirme
açısından uygundur.

Derecelendirme
formu, Vibrato
teknığının doğru
seslendirilme düzeyini X
değerlendirme
açısından uygundur.

X

X

5.0

Tablo 7’ e göre alan uzmanlarının “Müzikal Anlatım Öğelerinin Yer Aldığı Eserleri Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formu”na yönelik belirlenen ölçütlere ilişkin madde ortalamalarının $\bar{X}=5.0$ olduğu görülmektedir. Bu değerlendirmelere dayalı olarak, hazırlanan bu formun uygulanabilir ve güvenilir bir nitelikte olduğunu söylemek mümkündür.

Uzman Görüşü Alma Formu 3 (Müzikal Anlatım Öğelerinin Yer Aldığı Eserler İçerisinde Kullanılan Müzikal Anlatım Öğelerini Doğru Belirleme Düzeyine İlişkin)

“Müzikal Anlatım Öğelerinin Yer Aldığı Eserler İçerisinde Kullanılan Müzikal Anlatım Öğelerini Doğru Belirleme Düzeyine İlişkin Uzman Görüş Alma Formu (Form-6)”, araştırmada etkisi ölçülecek öğretim programının uygulamasından önce ve sonra deneklere uygulanan “Müzikal Anlatım Öğelerinin Yer Aldığı Eserler İçerisinde Kullanılan Müzikal Anlatım Öğelerini Doğru Belirleme Düzeyine İlişkin” alan uzmanı eğitimcilerin görüşlerini belirlemek amacıyla uygulanan veri toplama aracı formudur. Bu formda, hazırlanmış eserler içerisinde:

- Legato tekniği ile seslendirilecek bölümlerinin eser içerisinde doğru düzenlenmesi,
- Mordan tekniği ile seslendirilecek bölümlerinin eser içerisinde doğru düzenlenmesi,
- Vibrato tekniği ile seslendirilecek bölümlerinin eser içerisinde doğru düzenlenmesi,

uzman eğitimciler tarafından değerlendirilmiş ve “*Tamamen Katılıyorum*” (4 puan), “*Büyük Ölçüde Katılıyorum*” (3 puan), “*Kısmen Katılıyorum*” (2 puan), “*Çok Az Katılıyorum*” (1 puan) ve “*Hiç Katılmıyorum*” (0 puan) olarak değerlendirilmiştir (EK 6).

Uzman eğitimcilerin bu konuya yönelik vermiş oldukları dönütlere dayalı olarak, eserler içerisinde kullanılmak üzere düzenlenen müzikal anlatım öğelerinin, araştırmacı tarafından doğru belirlendiği tespit edilmiştir.

Müzikal anlatım öğelerinin yer aldığı eserler içerisinde kullanılan müzikal anlatım öğelerinin araştırmacı tarafından doğru belirlendiğine yönelik uzman eğitimcilerin değerlendirmelerine Tablo 8’de yer verilmiştir.

Tablo 8. Müzikal Anlatım Öğelerinin Yer Aldığı Eserler İçerisinde Kullanılan Müzikal Anlatım Öğelerinin Doğru Belirlenme Düzeyine İlişkin Uzman Değerlendirmeleri

Maddeler	Uzman I					Uzman II					Uzman III					$\bar{X}$
	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	
Legato tekniğinin uygulanmasına yönelik belirlenen eserin belirtilen bölümlerinde, tekniğin uygulanması mümkündür.	X					X					X					5,0
Legato tekniğinin uygulanmasına yönelik belirlenen eserin belirtilen bölümlerinde, tekniğin uygulanması mümkündür.	X					X					X					5.0
Vibrato tekniğinin uygulanmasına yönelik belirlenen eserin belirtilen bölümlerinde, tekniğin uygulanması mümkündür.	X					X					X					4.6

Tablo 8'e göre uzman eğitimcilerin "Müzikal Anlatım Öğelerinin Yer Aldığı Eserler İçerisinde Kullanılan Müzikal Anlatım Öğelerinin Doğru Belirlenme Düzeyine İlişkin Değerlendirmeleri"ne ilişkin belirlenen kriterlere yönelik madde ortalamalarının $\bar{X} = 4.6$ ile $\bar{X} = 5.0$ aralığında farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu değerlendirmelere dayalı olarak, hazırlanan bu formun uygulanabilir ve güvenilir bir nitelikte olduğunu söylemek mümkündür.

Uzman Görüşü Alma Formu 4 (On İki Haftalık Öğretim Programına İlişkin)

"Bağlama Eğitiminde Müzikal Anlatım Öğelerinin Öğretimine Yönelik Oluşturulan On iki Haftalık Programa İlişkin Uzman Görüş Alma Formu (Form-7)", araştırmacı tarafından hazırlanan "Bağlama Eğitiminde Müzikal Anlatım Öğelerinin Öğretimine Yönelik Oluşturulan On iki Haftalık Program"ın geçerliğine ve uygulanabilirliğine yönelik uzman eğitimcilerin görüşleri belirlemek amacıyla uygulanan veri toplama aracı formudur. Bu formula, geçerliliği

belirlenmesi amaçlanan Bağlama Eğitiminde Müzikal Anlatım Öğelerinin Öğretimine Yönelik Oluşturulan On İki Haftalık Programın:

- Deneklerin, müzikal anlatım öğelerinden legato tekniğini seslendirme becerilerinin gelişimini sağlaması açısından uygunluğu,
- Deneklerin, müzikal anlatım öğelerinden mordan tekniğini seslendirme becerilerinin gelişimini sağlaması açısından uygunluğu,
- Deneklerin, müzikal anlatım öğelerinden vibrato tekniğini seslendirme becerilerinin gelişimini sağlaması açısından uygunluğu,
- Deneklerin seslendirme beceri düzeylerine uygunluğu,
- “Kolaydan-zora doğru” hedef davranış sıralamasına uygunluğu kriterlerine dayalı olarak uzman eğitimciler tarafından değerlendirilmiş ve “*Tamamen Katılıyorum*” (4 puan), “*Büyük Ölçüde Katılıyorum*” (3 puan), “*Kısmen Katılıyorum*” (2 puan), “*Çok Az Katılıyorum*” (1 puan) ve “*Hiç Katılmıyorum*” (0 puan) olarak puanlandırılmıştır (EK 7).

Uzman eğitimcilerin bu konuya yönelik vermiş oldukları dönütlere dayalı olarak “Bağlama Eğitiminde Müzikal Anlatım Öğelerinin Öğretimine Yönelik Oluşturulan On iki Haftalık Program”ın uygulanabilir ve geçerli nitelikte bir program olduğu belirlenmiştir.

“Bağlama Eğitiminde Müzikal Anlatım Öğelerinin Öğretimine Yönelik Oluşturulan On İki Haftalık Program”a ilişkin uzman görüşlerine Tablo 9’da yer verilmiştir.

Tablo 9. Bağlama Eğitiminde Müzikal Anlatım Öğelerinin Öğretimine Yönelik Oluşturulan On İki Haftalık Programa İlişkin Uzman Değerlendirmeleri

		Uzman I					Uzman II					Uzman III					$\bar{X}$
Maddeler		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	
Hazırlanan	program,																
Legato	tekniklerinin																
Bağlamada		X					X					X					5.0
seslendirilmesinin																	
öğretimi	açısından																
uygundur.																	

Hazırlanan program, Mordan tekniğinin Bağlamada seslendirilmesinin öğretimi açısından uygundur.	X	X	X	5.0
Hazırlanan program, Vibrato tekniğinin Bağlamada seslendirilmesinin öğretimi açısından uygundur.	X	X	X	5.0
Hazırlanan program, lisans öğrencileri tarafından anlaşılma düzeyi açısından uygundur.	X	X	X	5.0
Hazırlanan program, içerik olarak “kolaydan-zora doğru” sıralanış açısından uygundur.	X	X	X	4.6

Tablo 9’a göre uzman eğitimcilerin “Bağlama Eğitiminde Müzikal Anlatım Öğelerinin Öğretimine Yönelik Oluşturulan On iki Haftalık Programa İlişkin Uzman Görüşleri”ne yönelik belirlenen ölçütlere ilişkin belirlenen kriterlere yönelik madde ortalamalarının $\bar{X} = 3.6$ ile $\bar{X} = 4.0$ aralığında farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu değerlendirmelere dayalı olarak, hazırlanan bu formun uygulanabilir ve güvenilir bir nitelikte olduğunu söylemek mümkündür.

Süreç/Uygulama

Teze konu olan çalışma programı hazırlandıktan sonra etik kurul raporu alınmıştır ve bir eğitim süreci başlamıştır. Oluşturulmuş deney grubuna bu program tanıtılmıştır. Programın tanıtılmasının ardından deneklere ön test yapılmıştır. Bu süreçte Legato, Mordan ve Vibrato için yazılmış alıştırmaların eğitimi on iki hafta boyunca verilmiştir. Denekler ile detaylı çalışma sağlandıktan sonra son test yapılmıştır. Eğitim süreci bittikten sonra ön test ve son test puanları ile istatistiksel analizler yapılmıştır. Çıkan sonuçlar teze aktarılmıştır.

ÇALIŞMA PROGRAMI

I. HAFTA

Çalışmanın Adı: Bağlamada Kullanılan Artikülasyonlar

Süre: 40 dk.

Konu: Bağlamada Kullanılan Artikülasyonlardan Mordan Tekniği

- Yukarı mordan, Aşağı Mordan, Aşağı Çift Mordan ve Yukarı Çift Mordan tekniği

Öğretme Yöntem ve Teknikleri: Soru-Cevap, Anlatım, Gösterip Yaptırma Teknikleri

Hedefler:

- K2 Aralığında 1, 2 parmaklarla yukarı mordan seslendirilmesi.
- B2 aralığında 1, 2 parmaklarla yukarı mordan seslendirilmesi.
- B2 aralığında 3, 1 parmaklarla aşağı mordan seslendirilmesi.
- K2 aralığında 1, 2 parmaklarla yukarı çift mordan seslendirilmesi.
- B2 aralığında 1, 2 parmaklarla yukarı çift mordan seslendirilmesi.
- B2 aralığında 3, 1 parmaklarla aşağı çift mordan seslendirilmesi.

II. HAFTA

Çalışmanın Adı: Bağlamada Kullanılan Artikülasyonlar

Süre: 40 dk.

Konu: Bağlamada Kullanılan Artikülasyonlardan Aşağı Mordan ve Yukarı Mordan tekniği

Öğretme Yöntem ve Teknikleri: Soru-Cevap, Anlatım, Gösterip Yaptırma Teknikleri

Hedefler:

- Do dizisinde çıkıcı ve inici yukarı mordan yürüyüşünün seslendirilmesi.
- Do dizisinde çıkıcı ve inici aşağı mordan yürüyüşünün seslendirilmesi.

III. HAFTA

Çalışmanın Adı: Bağlamada Kullanılan Artikülasyonlar

Süre: 40 dk.

Konu: Bağlamada Kullanılan Artikülasyonlardan Aşağı Mordan ve Yukarı Mordan Tekniği

Öğretme Yöntem ve Teknikleri: Soru-Cevap, Anlatım, Gösterip Yaptırma Teknikleri

Hedefler:

- Do dizisinde çıkıcı ve inici yukarı çift mordan yürüyüşünün seslendirilmesi.

- Do dizisinde çıkıcı ve inici aşağı çift mordan yürüyüşünün seslendirilmesi.
- Melodik etüt seslendirme

IV. HAFTA

Çalışmanın Adı: Bağlamada Kullanılan Artikülasyonlar

Süre: 40 dk.

Konu: Bağlamada Kullanılan Artikülasyonlardan Legato Tekniği

- a- İki sekizlik notadan oluşan aralıkları çıkıcı seslendirme
- b- İki sekizlik notadan oluşan aralıkları inici seslendirme

Öğretme Yöntem ve Teknikleri: Soru-Cevap, Anlatım, Gösterip Yaptırma Teknikleri

Hedefler:

- İki sekizlik notadan oluşan K2 aralığının 1, 2 ve 3, 4 parmaklarla çıkıcı şekilde seslendirilmesi
- İki sekizlik notadan oluşan B2 aralığının 1, 3 ve 2, 4 parmaklarla çıkıcı şekilde seslendirilmesi
- İki sekizlik notadan oluşan K3 aralığının 1, 4 parmaklarla çıkıcı şekilde seslendirilmesi
- İki sekizlik notadan oluşan K2 aralığının 2, 1 ve 4, 3 parmaklarla inici şekilde seslendirilmesi
- İki sekizlik notadan oluşan B2 aralığının 3, 1 ve 4, 2 parmaklarla inici şekilde seslendirilmesi
- İki sekizlik notadan oluşan K3 aralığının 4, 1 parmaklarla inici şekilde seslendirilmesi
- İki sekizlik notadan oluşan K2 aralığının 2, 3 parmaklarla çıkıcı şekilde seslendirilmesi
- İki sekizlik notadan oluşan K2 aralığının 3, 2 parmaklarla inici şekilde seslendirilmesi

V. HAFTA

Çalışmanın Adı: Bağlamada Kullanılan Artikülasyonlar

Süre: 40 dk.

Konu: Bağlamada kullanılan Artikülasyonlardan Legato Tekniği

- a- Bir sekizlik + iki onaltılık tartımda oluşan aralıkları legato tekniğiyle seslendirme
- b- İki onaltılık + bir sekizlik tartımda oluşan aralıkları legato tekniğiyle seslendirme
- c- Bir onaltılık + bir sekizlik + bir onaltılık tartımda oluşan aralıkları legato tekniğiyle seslendirme

Öğretme Yöntem ve Teknikleri: Soru-Cevap, Anlatım, Gösterip Yaptırma Teknikleri

Hedefler:

- Bir sekizlik + iki onaltılık tartımda, üç ögenin de legato tekniğiyle 1, 2, 4-1, 4, 2-2, 1, 4-2, 4, 1-4, 1, 2-4, 2, 1 parmaklarla seslendirilmesi
- Bir sekizlik + iki onaltılık tartımda, iki onaltılık ögenin legato tekniğiyle 1, 2, 4-1, 4, 2-2, 1, 4-2, 4, 1-4, 1, 2-4, 2, 1 parmaklarla seslendirilmesi
- Bir sekizlik + iki onaltılık tartımda, bir sekizlik + bir onaltılık ögenin legato tekniğiyle 1, 2, 4-1, 4, 2-2, 1, 4-2, 4, 1-4, 1, 2-4, 2, 1 parmaklarla seslendirilmesi
- İki onaltılık + bir sekizlik tartımda, üç ögenin de legato tekniğiyle 1, 2, 4-1, 4, 2-2, 1, 4-2, 4, 1-4, 1, 2-4, 2, 1 parmaklarla seslendirilmesi
- İki onaltılık + bir sekizlik tartımda, iki onaltılık ögenin legato tekniğiyle 1, 2, 4-1, 4, 2-2, 1, 4-2, 4, 1-4, 1, 2-4, 2, 1 parmaklarla seslendirilmesi
- İki onaltılık + bir sekizlik tartımda, bir sekizlik + bir onaltılık ögelerinin legato tekniğiyle 1, 2, 4-1, 4, 2-2, 1, 4-2, 4, 1-4, 1, 2-4, 2, 1 parmaklarla seslendirilmesi
- Bir onaltılık + bir sekizlik + bir onaltılık tartımda, üç ögenin de legato tekniğiyle 1, 2, 4-1, 4, 2-2, 1, 4-2, 4, 1-4, 1, 2-4, 2, 1 parmaklarla seslendirilmesi
- Bir onaltılık + bir sekizlik + bir onaltılık tartımda, bir onaltılık + bir sekizlik ögelerinin legato tekniğiyle 1, 2, 4-1, 4, 2-2, 1, 4-2, 4, 1-4, 1, 2-4, 2, 1 parmaklarla seslendirilmesi
- Bir onaltılık + bir sekizlik + bir onaltılık tartımda, bir sekizlik + bir onaltılık ögelerinin legato tekniğiyle 1, 2, 4-1, 4, 2-2, 1, 4-2, 4, 1-4, 1, 2-4, 2, 1 parmaklarla seslendirilmesi

VI. HAFTA

Çalışmanın Adı: Bağlamada Kullanılan Artikülasyonlar

Süre: 40 dk.

Konu: Bağlamada kullanılan Artikülasyonlardan Legato Tekniği

- a- Bir noktalı sekizlik + bir onaltılık tartımda oluşan aralıkları legato tekniğiyle seslendirme
- b- Bir onaltılık + bir noktalı sekizlik tartımda oluşan aralıkları legato tekniğiyle seslendirme

Öğretme Yöntem ve Teknikleri: Soru-Cevap, Anlatım, Gösterip Yaptırma Teknikleri

Hedefler:

- Bir noktalı sekizlik + bir onaltılık tartımda, K2 aralığının 1, 2 ve 3, 4 parmaklarla çıkıcı şekilde seslendirilmesi
- Bir noktalı sekizlik + bir onaltılık tartımda, B2 aralığının 1, 3 ve 2, 4 parmaklarla çıkıcı şekilde seslendirilmesi
- Bir noktalı sekizlik + bir onaltılık tartımda, K3 aralığının 1, 4 parmaklarla çıkıcı şekilde seslendirilmesi
- Bir onaltılık + bir noktalı sekizlik tartımda, K2 aralığının 1, 2 ve 3, 4 parmaklarla çıkıcı şekilde seslendirilmesi
- Bir onaltılık + bir noktalı sekizlik tartımda, B2 aralığının 1, 3 ve 2, 4 parmaklarla çıkıcı şekilde seslendirilmesi
- Bir onaltılık + bir noktalı sekizlik tartımda, K3 aralığının 1, 4 parmaklarla çıkıcı şekilde seslendirilmesi
- Bir noktalı sekizlik + bir onaltılık tartımda, K2 aralığının 2, 1 ve 4, 3 parmaklarla inici şekilde seslendirilmesi
- Bir noktalı sekizlik + bir onaltılık tartımda, B2 aralığının 3, 1 ve 4, 2 parmaklarla inici şekilde seslendirilmesi
- Bir noktalı sekizlik + bir onaltılık tartımda, K3 aralığının 4, 1 parmaklarla inici şekilde seslendirilmesi
- Bir onaltılık + bir noktalı sekizlik tartımda, K2 aralığının 2, 1 ve 4, 3 parmaklarla inici şekilde seslendirilmesi
- Bir onaltılık + bir noktalı sekizlik tartımda, B2 aralığının 3, 1 ve 4, 2 parmaklarla inici şekilde seslendirilmesi

- Bir onaltılık + bir noktalı sekizlik tartımda, K3 aralığının 4, 1 parmaklarla inici şekilde seslendirilmesi
- Melodik Etüt Seslendirme

VII. HAFTA

Çalışmanın Adı: Bağlamada Kullanılan Artikülasyonlar

Süre: 40 dk.

Konu: Bağlamada Kullanılan Artikülasyonlardan Vibrato Tekniği

- a- Bir ögeli tartımda Vibrato tekniği seslendirme
- b- İki ögeli tartımda oluşan aralıklarda Vibrato tekniği seslendirme
- c- Üç ögeli tartımda oluşan aralılarda Vibrato tekniği seslendirme

Öğretme Yöntem ve Teknikleri: Soru-Cevap, Anlatım, Gösterip Yaptırma Teknikleri

Hedefler:

- Vibrato tekniğinin nota üzerinde gösterilmesi ve çalışmasının gösterilmesi
- Dörtlük notada iki parmakla vibrato seslendirilmesi
- İki sekizlik tartımda, vibrato seslendirilmesi
- Bir sekizlik + iki onaltılık tartımda, sekizlik notanın vibrato ile seslendirilmesi

VIII. HAFTA

Çalışmanın Adı: Bağlamada Kullanılan Artikülasyonlar

Süre: 40 dk.

Konu: Bağlamada Kullanılan Artikülasyonlardan Vibrato Tekniği

- a- Bir ögeli tartımda Vibrato tekniği seslendirme
- b- İki ögeli tartımda oluşan aralıklarda Vibrato tekniği seslendirme
- c- Üç ögeli tartımda oluşan aralılarda Vibrato tekniği seslendirme

Öğretme Yöntem ve Teknikleri: Soru-Cevap, Anlatım, Gösterip Yaptırma Teknikleri

Hedefler:

- Onaltılık + bir noktalı sekizlik tartımda, noktalı sekizlik notanın vibrato ile seslendirilmesi
- Bir noktalı sekizlik + onaltılık tartımda, noktalı sekizlik notanın vibrato ile seslendirilmesi
- Bir onaltılık + bir sekizlik + bir onaltılık tartımda, noktalı sekizlik notanın vibrato ile seslendirilmesi

IX. HAFTA

Çalışmanın Adı: Bağlamada Kullanılan Artikülasyonlar

Süre: 40 dk.

Konu: Bağlamada Kullanılan Artikülasyonlardan Vibrato Tekniği

a- Bir, iki ve üç ögeli tartımlardan oluşan melodik etüdü Vibrato tekniği ile seslendirme

Öğretme Yöntem ve Teknikleri: Soru-Cevap, Parçalara Bölme, Anlatım, Gösterip Yaptırma Teknikleri

Hedefler:

- Eserde, vibrato tekniğinin nerelerde kullanıldığına dair analizin yapılması
- Eser bütününe ölçülere bölerek, eserin ölçü ölçü çalışılması.
- Eserin tamamının analitik çalışılması

X. HAFTA

Çalışmanın Adı: Bağlamada Kullanılan Artikülasyonlar

Süre: 40 dk.

Konu: Bağlamada Kullanılan Artikülasyonlardan Legato Tekniği için Oluşturulmuş Eser

Öğretme Yöntem ve Teknikleri: Soru-Cevap, Parçalara Bölme, Anlatım, Gösterip Yaptırma Teknikleri

Hedefler:

- Legato için hazırlanmış eserin seslendirilmesi.

XI. HAFTA

Çalışmanın Adı: Bağlamada Kullanılan Artikülasyonlar

Süre: 40 dk.

Konu: Bağlamada Kullanılan Artikülasyonlardan Mordan Tekniği için Oluşturulmuş Eser

Öğretme Yöntem ve Teknikleri: Soru-Cevap, Parçalara Bölme, Anlatım, Gösterip Yaptırma Teknikleri

Hedefler:

- Mordan için hazırlanmış eserin seslendirilmesi.

XII. HAFTA

Çalışmanın Adı: Bağlamada Kullanılan Artikülasyonlar

Süre: 40 dk.

Konu: Bağlamada Kullanılan Artikülasyonlardan Vibrato Tekniği için Oluşturulmuş Eser

Öğretme Yöntem ve Teknikleri: Soru-Cevap, Parçalara Bölme, Anlatım, Gösterip Yaptırma Teknikleri

Hedefler:

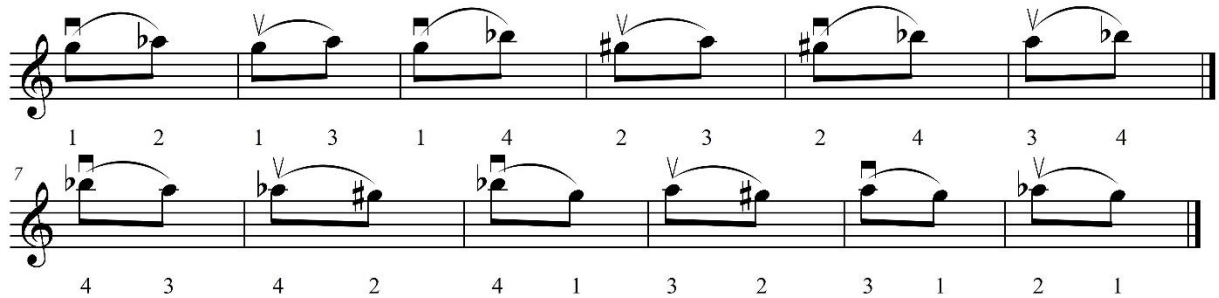
- Vibrato için hazırlanmış eserin seslendirilmesi.

Alıştırımlar

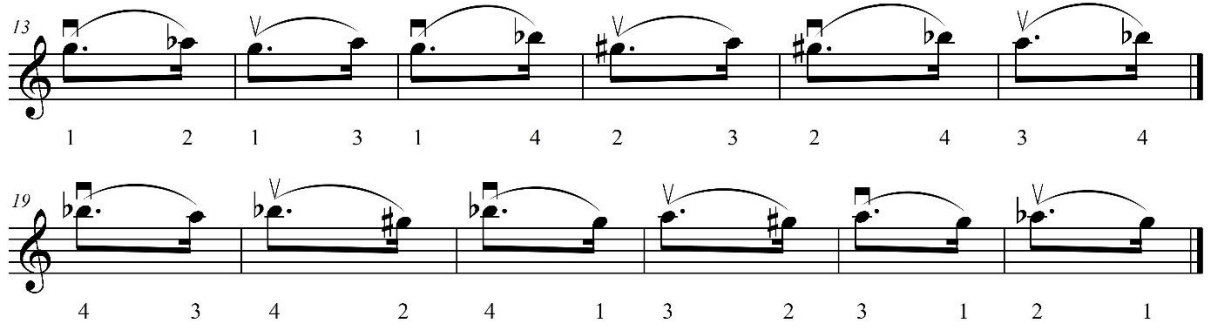
Legato

1. İki ses aralığında alıştırımlar

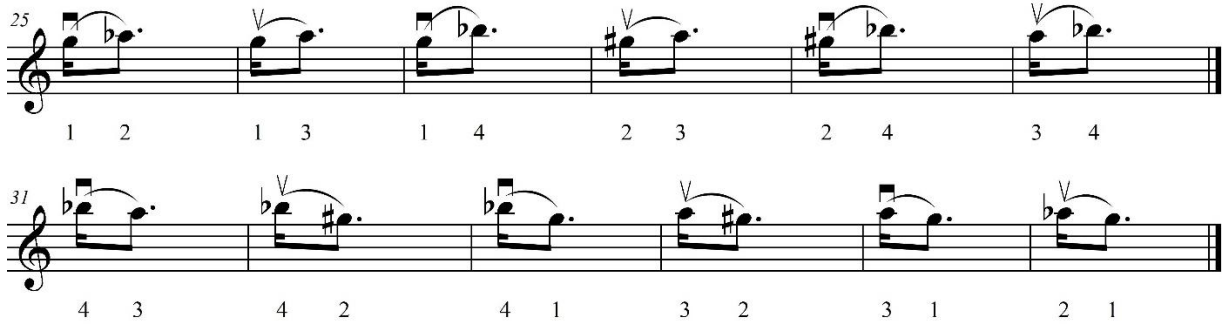
1.1.İki sekizlik birimde alıştırımlar

1.2.Noktalı sekizlik+onaltılık birimde alıştırımlar

1.3. Onaltılık+Noktalı sekizlik birimde alıştırma

2. Üç ses aralığında alıştırma

3.1 Sekizlik+iki onaltılık birimde alıştırma

3.2 İki onaltılık+sekizlik birimde alıştırma

1 2 4 _____

7 1 2 4 _____

13 1 2 4 _____

3.3 Onaltılık+sekizlik+onaltılık birimde alıştırmalar

1 2 4 _____

7 1 2 4 _____

13 1 2 4 _____

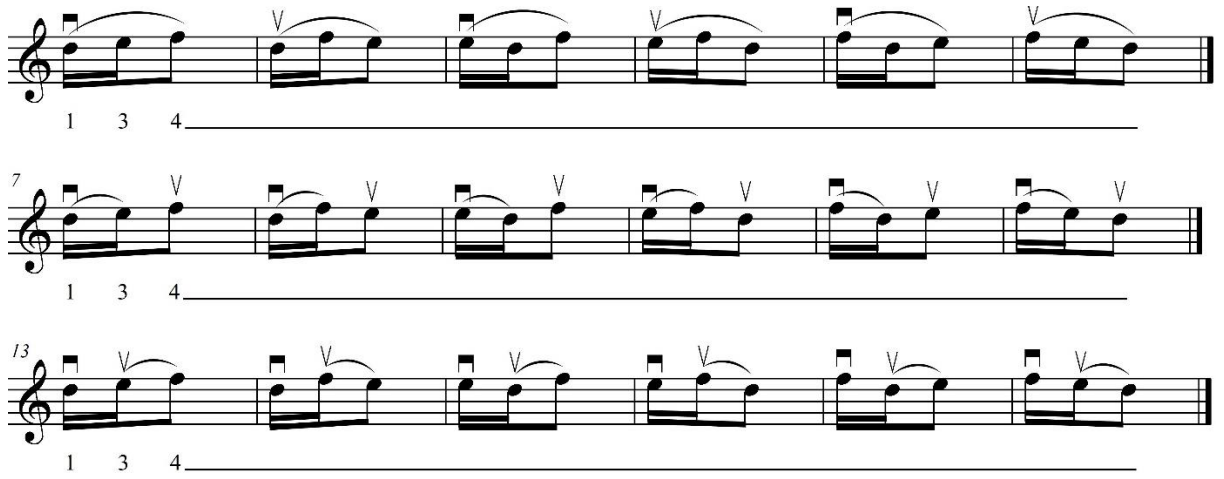
3.4 Sekizlik+iki onaltılık birimde alıştırmalar

1 3 4 _____

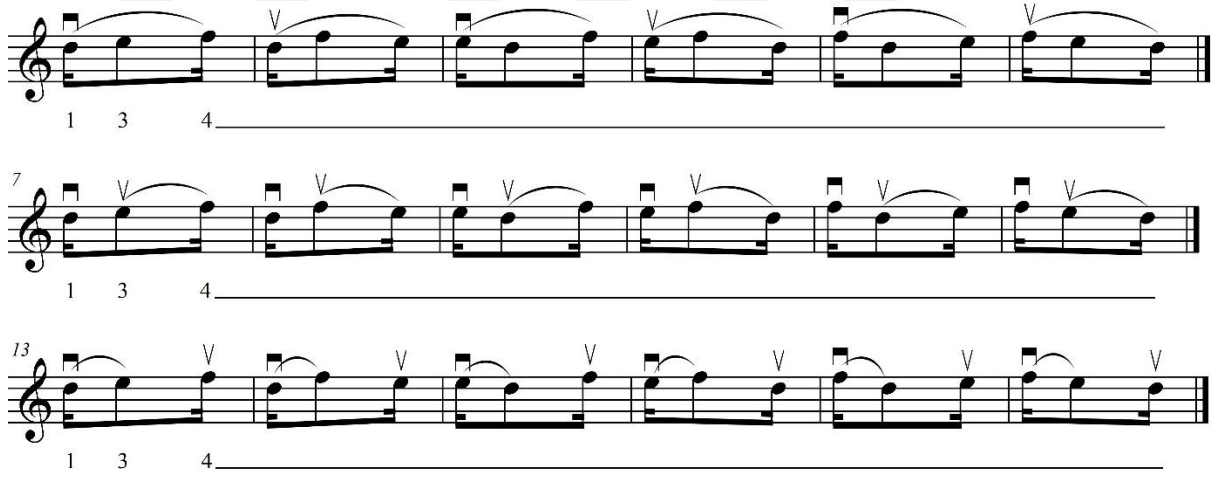
7 1 3 4 _____

13 1 3 4 _____

3.5 İki onaltılık+sekizlik birimde alıştırmalar

3.6. Onaltılık+sekizlik+onaltılık birimde alıştırma

3.7. Dört onaltılık birimde alıştırma

1 1 3 4

7 1 1 3 4

13 1 1 3 4

19 1 1 3 4

Melodik Etüt

1 1 3 4

5 1 1 3 4

9 1 1 3 4

Mordan

1.1

Yazılış

Çalınış

The musical score for exercise 1.1 is presented in four systems, each containing a written notation (Yazılış) and a performance notation (Çalınış) for a 4-measure phrase. The notation is in 4/4 time, with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The written notation uses a single note with a wavy line above it to represent a specific sound. The performance notation uses a sequence of notes with fingerings (1, 2, 3) and a 'V' mark to indicate a specific performance technique. The performance notation is divided into two groups of two measures each, with a wavy line above the first measure of each group.

System 1 (Measures 1-4):
Written notation: A single note with a wavy line above it.
Performance notation: A sequence of notes with fingerings 1, 2, 1, and a wavy line above the first measure. The notes are: G4 (quarter), A4 (quarter), B4 (quarter), and A4 (quarter). The wavy line is above the first measure (G4).

System 2 (Measures 5-8):
Written notation: A single note with a wavy line above it.
Performance notation: A sequence of notes with fingerings 3, 1, 3, and a wavy line above the first measure. The notes are: G4 (quarter), A4 (quarter), B4 (quarter), and A4 (quarter). The wavy line is above the first measure (G4).

System 3 (Measures 9-12):
Written notation: A single note with a wavy line above it.
Performance notation: A sequence of notes with fingerings 1, 2, 1, and a wavy line above the first measure. The notes are: G4 (quarter), A4 (quarter), B4 (quarter), and A4 (quarter). The wavy line is above the first measure (G4).

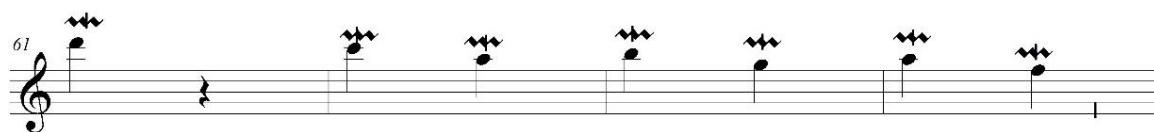
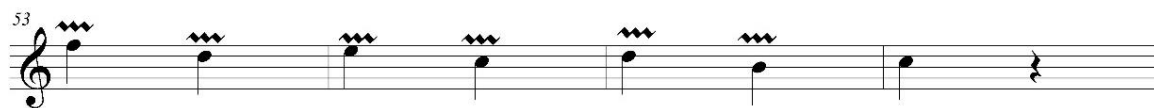
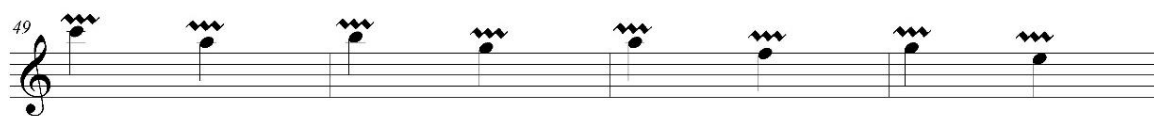
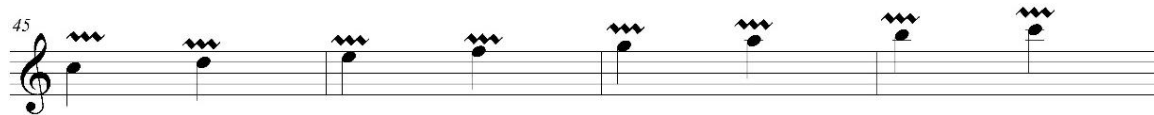
System 4 (Measures 13-16):
Written notation: A single note with a wavy line above it.
Performance notation: A sequence of notes with fingerings 3, 1, 3, and a wavy line above the first measure. The notes are: G4 (quarter), A4 (quarter), B4 (quarter), and A4 (quarter). The wavy line is above the first measure (G4).

2.1.

Mızrap yönü: Aşağı-yukarı
B2 aralıklar 1-3, k2 aralıklar 1-2 parmaklarla çalınacaktır.
İnceleme yaparak çalışınız.

The image displays a musical exercise on a single staff in 2/4 time. The exercise consists of 21 measures, numbered 20 to 40. The notation is as follows:

- Measures 20-21: A series of eighth notes, starting on G4 and ascending stepwise to A4.
- Measures 22-23: A series of eighth notes, starting on A4 and descending stepwise to G4.
- Measures 24-25: A series of eighth notes, starting on G4 and ascending stepwise to A4.
- Measures 26-27: A series of eighth notes, starting on A4 and descending stepwise to G4.
- Measures 28-29: A series of eighth notes, starting on G4 and ascending stepwise to A4.
- Measures 30-31: A series of eighth notes, starting on A4 and descending stepwise to G4.
- Measures 32-33: A series of eighth notes, starting on G4 and ascending stepwise to A4.
- Measures 34-35: A series of eighth notes, starting on A4 and descending stepwise to G4.
- Measures 36-37: A series of eighth notes, starting on G4 and ascending stepwise to A4.
- Measures 38-39: A series of eighth notes, starting on A4 and descending stepwise to G4.
- Measure 40: A single eighth note on G4.

Vibrato

1.

The exercise consists of five staves of music in 4/4 time, each containing three measures. The notes and their vibrato markings are as follows:

- Staff 1: Treble clef, 4/4 time. Measure 1: Quarter note G4 with vibrato. Measure 2: Quarter note A4 with vibrato. Measure 3: Quarter note B4 with vibrato.
- Staff 2: Treble clef, 4/4 time. Measure 1: Quarter note G4 with vibrato, quarter rest. Measure 2: Quarter note A4 with vibrato, quarter rest. Measure 3: Quarter note B4 with vibrato, quarter rest.
- Staff 3: Treble clef, 4/4 time. Measure 1: Quarter note G4 with vibrato, quarter rest. Measure 2: Quarter note A4 with vibrato, quarter rest. Measure 3: Quarter note B4 with vibrato, quarter rest.
- Staff 4: Treble clef, 4/4 time. Measure 1: Quarter note G4 with vibrato, quarter rest. Measure 2: Quarter note A4 with vibrato, quarter rest. Measure 3: Quarter note B4 with vibrato, quarter rest.
- Staff 5: Treble clef, 4/4 time. Measure 1: Quarter note G4 with vibrato, quarter rest. Measure 2: Quarter note A4 with vibrato, quarter rest. Measure 3: Quarter note B4 with vibrato, quarter rest.

2.

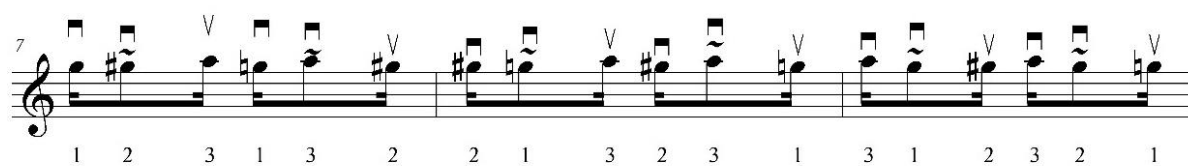
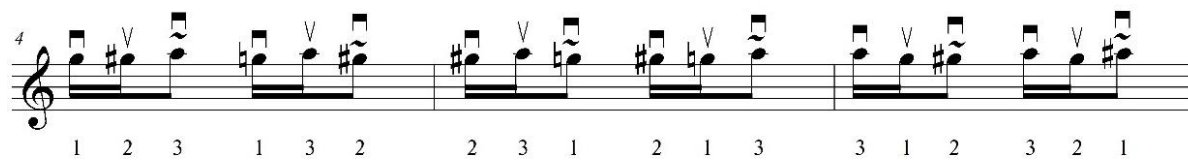
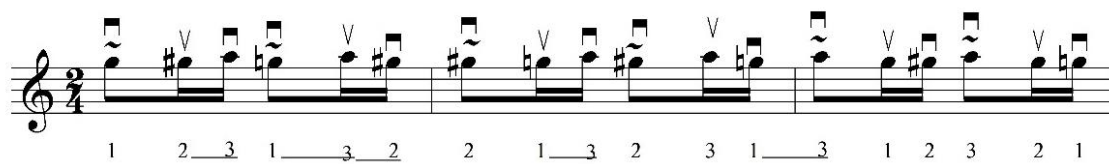
Exercise 2 consists of 12 measures of music, organized into six pairs of measures. Each measure contains a single eighth note with a fermata. The notes are as follows:

- Measure 1: G4 (F#4 in the key signature)
- Measure 2: A4
- Measure 3: B4
- Measure 4: C5
- Measure 5: D5
- Measure 6: E5
- Measure 7: F#5
- Measure 8: G5
- Measure 9: A5
- Measure 10: B5
- Measure 11: C6
- Measure 12: D6

The notes are grouped into six pairs, each with a finger number below the first note of the pair:

- Pair 1 (Measures 1-2): 1, 2
- Pair 2 (Measures 3-4): 2, 1
- Pair 3 (Measures 5-6): 3, 1
- Pair 4 (Measures 7-8): 3, 2
- Pair 5 (Measures 9-10): 3, 1
- Pair 6 (Measures 11-12): 3, 2

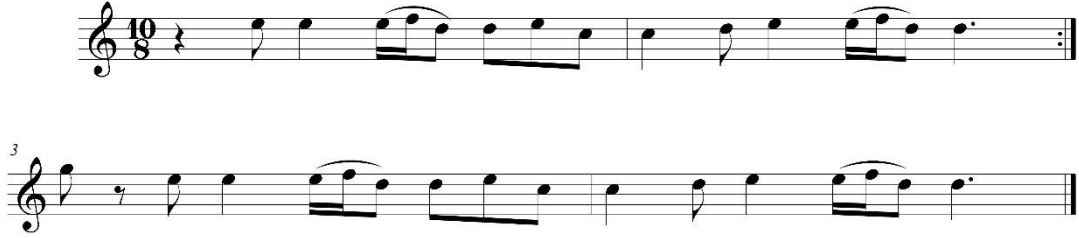
3.

Legato Eser

BİZİM ELLER NE GÜZEL ELLER

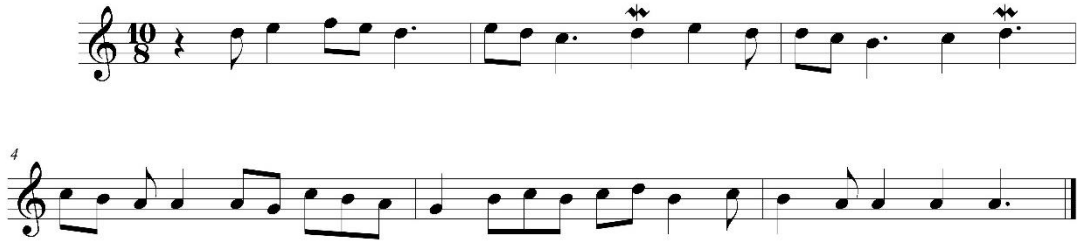
Yöre: Van
Derleyen: Muzaffer Sarısözen
Eser Düzenleme: Ahmet Karadayı

Mordan Eser

SUZAN SUZI

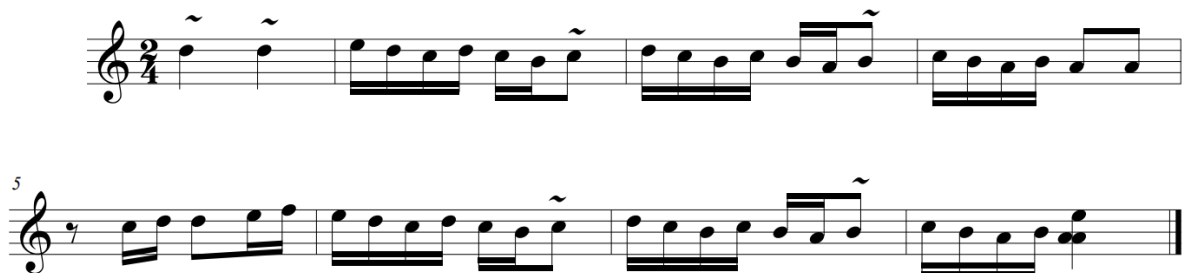
Derleyen: Bedri Ayseli
Yöre: Diyarbakır
Eser Düzenleme: Ahmet Karadayı

Vibrato Eser

ÇIT ÇIT ÇEDENE

Derleyen: Muzaffer Sarısözen
Eser Düzenleme: Ahmet Karadayı

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde istatistik paket programı kullanılmıştır. Deneysel süreçte öngörülen çalışma grubu oluşturan müzik öğretmenliği lisans programı 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin sayıları parametrik testlerin yapılması için gerekli olan sınırın altında kalması sebebiyle istatistiksel analiz işlemlerinde parametrik olmayan testler kullanılmıştır. Araştırmalardaki örnekleme oluşturmuş olan grupların büyüklüğünün 15'in altında olduğu durumlar olmaktadır. Bu durumlarda parametrik olmayan testlerin kullanılması bir zorunluluk hâline gelmektedir (Büyüköztürk, 2011, s. 8). Yapılmış her testten önce puanların aritmetik ortalama değerleri verilmiştir. Çalışma grubunun ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını saptamak amacıyla bağımlı gruplar t testinin parametrik olmayan karşılığı olan Wilcoxon işaretli sıralar testi verilerin analizinde tercih edilmiştir. Wilcoxon işaretli sıralar testi, tekrar eden ölçümler için tasarlanmış bir testtir; yani katılımcılar iki durum üzerinden değerlendirildiğinde ya da iki farklı durum altında değerlendirildiğinde tercih edilen bir testtir (Pallant, 2015/2016).

Araştırmacı Rolü

Tez konusunu oluşturan bir eğitim süreci söz konusu olmuştur. Dolayısıyla araştırmacı, bu süreçte aynı zamanda bir eğitmen rolünü benimsemiştir. Öte yandan, bilim dünyasında yapılmış çalışmaları aktarmak amacıyla araştırmacı rolünü benimseyip bu çalışmayı yapmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Bu çalışmada kullanılmak üzere araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan performans değerlendirme formu için ön test ve son test süreçlerinde alanda uzman üç eğitimcinin görüşlerine başvurulmuştur. Verilerde herhangi bir kayıp olmaması için ön test ve son test esnasında video kayıt yapılmıştır. Elde edilen verilerle doğru sonuçlara ulaşmak için Wilcoxon testi ve normallik testi uygulanarak sonuçlar yorumlanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bulgular

Bu bölümde, araştırmada yanıtı aranacak sorular olan; çalışma grubunu oluşturan bağlama öğrencilerinin Legato, Mordan ve Vibrato tekniğinin yer aldığı alıştırma ve eserleri seslendirme düzeyleri ve araştırmanın hipotezlerine ilişkin bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

Tablo 10. *Legato Alıştırma Ön test ve Son test Yüzdelik Puanlama*

Denek Kodu	Ön Test Puanı	Son Test Puanı
D1	0	92.59
D2	0	40.56
D3	0	60.93
D4	0	82.37
D5	0	62.11
D6	33.33	100
D7	0	57.90
D8	31.54	79.30
D9	0	96.99
D10	0	96.99
D11	0	95.14
Aritmetik Ortalama	5.89	78.62

Tablo 10 incelendiğinde ön test aritmetik ortalamasının 5. 89 olduğu ve son test aritmetik ortalamasının ise 78.62 olduğu belirlenmiştir. Dolayısıyla “ön test ve son testin” aritmetik ortalamaları incelendiğinde “son test lehine anlamlı farklılık olduğu” gözlenmektedir.

Tablo 11. *Mordan Alıştırma Ön test ve Son test Yüzdelik Puanlama*

Denek Kodu	Ön Test Puanı	Son Test Puanı
D1	22.50	100
D2	0	100
D3	0	100

Tablo 11. (*Devamı*)

D4	0	95.23
D5	0	95.23
D6	0	100
D7	0	50
D8	0	100
D9	0	100
D10	0	80
D11	0	100
Aritmetik Ortalama	2.04	92.76

Tablo 11 incelendiğinde ön test aritmetik ortalamasının 5,89 olduğu ve son test aritmetik ortalamasının ise 78,62 olduğu belirlenmiştir. Dolayısıyla “ön test ve son testin” aritmetik ortalamaları incelendiğinde “son test lehine anlamlı farklılık olduğu” gözlenmektedir.

Tablo 12. *Vibrato Alıştırma Ön test ve Son test Yüzdelik Puanlama*

Denek Kodu	Ön Test Puanı	Son Test Puanı
D1	9.64	99
D2	0	93.8
D3	0	99
D4	0	91.74
D5	0	85.47
D6	0	100
D7	0	57.30
D8	0	99
D9	0	99
D10	0	100
D11	0	96.89

Tablo 12. (Devamı)

Aritmetik Ortalama	2.04	92.83
--------------------	------	-------

Tablo 12 incelendiğinde ön test aritmetik ortalamasının 2,04 olduğu ve son test aritmetik ortalamasının ise 92,83 olduğu belirlenmiştir. Dolayısıyla ön test ve son testin aritmetik ortalamaları incelendiğinde son test lehine anlamlı farklılık olduğu gözlenmektedir.

Tablo 13. Legato Alıştırma Normallik Testine Dair Sonuçlar

	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
	<i>İstatistik</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>	<i>İstatistik</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>
Ön test legato	.492	11	.000	.492	11	.000
Son test legato	.210	11	.190	.884	11	.118

Tablo 13 incelendiğinde, her bir grup için bu testin sonucuna bakılacak olursa p değeri ($p > 0.05$) olduğu için mevcut verilerin dağılımı ile normal dağılım arasında farklılık olduğu görülmektedir.

Tablo 14. Legato Alıştırma Wilcoxon Testi Sonuçları

Legato Alıştırma	<i>n</i>	<i>Sıra</i>	<i>Sıralar Toplamı</i>	<i>Z</i>	<i>p</i>
Ön Test- Son Test		<i>Ortalaması</i>			
Negatif Sıralar	0	0	0		
Pozitif Sıralar	11	6	66	2.936	0.003
Eşit Sıralar	0				

Tablo 14 incelendiğinde, öğrencilerin ölçme ve değerlendirme sonucunda elde edilen “ön test puanları ile son test puanları arasında, son test lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir” ($Z = 2.936$; $p < .05$). Bu sonuca göre, öğrencilerin Legato alıştırma çalışmalarının seslendirilmesine yönelik verilen eğitimin olumlu yönde etkili olduğu söylenebilir.

Tablo 15. Mordan Alıştırma Normallik Testine Dair Sonuçlar

	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
	<i>İstatistik</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>	<i>İstatistik</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>

Tablo 15. (Devamı)

Ön test mordan alıştırma	.528	11	.000	.345	11	.000
Son test mordan alıştırma	.382	11	.000	.559	11	.000

Tablo 15 incelendiğinde, her bir grup için bu testin sonucuna bakılacak olursa p değeri ($p>0.05$) olduğu için mevcut verilerin dağılımı ile normal dağılım arasında farklılık olduğu görülmektedir.

Tablo 16. Mordan Alıştırma Wilcoxon Testine Dair Sonuçlar

Mordan Ön Test- Son Test	<i>n</i>	<i>Sıra</i> <i>Ortalaması</i>	<i>Sıralar Toplamı</i>	<i>Z</i>	<i>p</i>
Pozitif Sıralar	11	6	66	2.988	0.003
Eşit Sıralar	0				
Negatif Sıralar	0	0	0		

Tablo 16 incelendiğinde, öğrencilerin ölçme değerlendirme sonucunda elde edilen “ön test puanları ile son test” puanları arasında, “son test puanlarının lehine anlamlı bir fark saptanmıştır ($Z = -2.988$; $p < .05$)”. Bu sonuca göre, öğrencilerin Mordan alıştırmalarının seslendirilmesine yönelik verilen eğitimin olumlu yönde etkili olduğu söylenebilir.

Tablo 17. Vibrato Alıştırma Normallik Testine Dair Sonuçlar

	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
	<i>İstatistik</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>	<i>İstatistik</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>
Ön test vibrato alıştırma	.528	11	.000	.345	11	.000
Son test vibrato alıştırma	.285	11	.013	.615	11	.000

Tablo 17 incelendiğinde, her bir grup için bu testin sonucuna bakılacak olursa p değeri ($p>0.05$) olduğu için mevcut verilerin dağılımı ile normal dağılım arasında farklılık olduğu görülmektedir.

Tablo 18. Vibrato Alıştırma Wilcoxon Test Sonuçları

Vibrato Ön Test- Son Test	<i>n</i>	<i>Sıra</i>	<i>Sıralar</i> <i>Toplamı</i>	<i>Z</i>	<i>p</i>
------------------------------	----------	-------------	----------------------------------	----------	----------

<i>Ortalaması</i>					
Negatif Sıralar	0	0	0		
Pozitif Sıralar	11	6	66	2.941	0.003
Eşit Sıralar	0				

Tablo 18 incelendiğinde, öğrencilerin ölçme ve değerlendirme sonucunda elde edilen “ön test puanları ile son test puanları arasında, son test lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($Z = 2.941$; $p < .05$)”. Bu sonuca göre, öğrencilerin Vibrato alıştırma çalışmalarının seslendirilmesine yönelik verilen eğitimin olumlu yönde etkili olduğu söylenebilir.

Tablo 19. *Legato Eser Seslendirmeye Yönelik Ön Test ve Son Test Yüzdelik Puanlama*

Denek Kodu	Ön Test Puanı	Son Test Puanı
D1	0	75
D2	0	50
D3	0	50
D4	0	100
D5	0	100
D6	25	100
D7	0	0
D8	25	100
D9	0	50
D10	0	75
D11	0	75
Aritmetik Ortalama	4.54	70.45

Tablo 19 incelendiğinde ön test aritmetik ortalamasının 4,54 olduğu ve son test aritmetik ortalamasının ise 70,45 olduğu belirlenmiştir. Dolayısıyla öğrencilerin “ön test puanları ile son test puanlarının” aritmetik ortalamaları incelendiğine “son test puanları lehine anlamlı farklılık olduğu gözlenmektedir.”

Tablo 20. *Mordan Eser Seslendirmeye Yönelik Ön Test ve Son Test Yüzdelik Puanlama*

Denek Kodu	Ön Test Puanı	Son Test Puanı
D1	0	100
D2	0	100
D3	0	75
D4	0	87.5
D5	0	87.5
D6	25	100
D7	0	75
D8	25	100
D9	50	100
D10	25	100
D11	0	87.5
Aritmetik Ortalama	11.36	92.04

Tablo 20 incelendiğinde ön test aritmetik ortalamasının 11.36 olduğu ve son test aritmetik ortalamasının ise 92.04 olduğu belirlenmiştir. Dolayısıyla öğrencilerin “ön test puanları ile son test puanlarının” aritmetik ortalamaları incelendiğine “son test puanları lehine anlamlı farklılık olduğu gözlenmektedir.”

Tablo 21. *Vibrato Eser Seslendirmeye Yönelik Ön Test ve Son Test Yüzdelik Puanlama*

Denek Kodu	Ön Test Puanı	Son Test Puanı
D1	25	100
D2	0	100
D3	0	75
D4	0	87.5
D5	0	87.5

Tablo 21. (Devamı)

D6	25	100
D7	0	75
D8	25	100
D9	25	100
D10	37.5	100
D11	12.5	87.5
Aritmetik Ortalama	13.63	92.04

Tablo 21 incelendiğinde ön test aritmetik ortalamasının 13.63 olduğu ve son test aritmetik ortalamasının ise 92.04 olduğu belirlenmiştir. Dolayısıyla öğrencilerin “ön test puanları ile son test puanlarının” aritmetik ortalamaları incelendiğine “son test puanları lehine anlamlı farklılık olduğu gözlenmektedir.”

Tablo 22. Legato Eser Seslendirmeye Yönelik Normallik Testine Dair Sonuçlar

	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	sd	p	İstatistik	sd	p
Ön test legato eser	.492	11	.000	.486	11	.000
Son test legato eser	.194	11	.200	.848	11	.040

Tablo 22 incelendiğinde, her bir grup için bu testin sonucuna bakılacak olursa p değeri ($p > 0.05$) olduğu için mevcut verilerin dağılımı ile normal dağılım arasında farklılık olduğu görülmektedir.

Tablo 23. Mordan Eser Wilcoxon Testine Dair Sonuçlar

Legato Ön Test- Son Test	Sıra	Sıralar	Z	p
	Ortalaması	Toplamı		
Negatif Sıralar	0	0	0	0
Pozitif Sıralar	5.5	55	-2.850	0.004
Eşit Sıralar	0			

Tablo 23 incelendiğinde, öğrencilerin ölçme ve değerlendirme sonucunda elde edilen “ön test puanları ile son test puanları arasında, son test lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($Z = -2.850$; $p < .05$).” Bu sonuca göre, öğrencilerin Legato eser seslendirilmesine yönelik verilen eğitimin olumlu yönde etkili olduğu söylenebilir.

Tablo 24. Mordan Eser Seslendirmeye Yönelik Normallik Testine Dair Sonuçlar

	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
	<i>İstatistik</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>	<i>İstatistik</i>	<i>d</i>	<i>p</i>
Ön test mordan eser	.382	11	.000	.701	11	.000
Son test mordan eser	.330	11	.001	.754	11	.002

Tablo 24 incelendiğinde, her bir grup için bu testin sonucuna bakılacak olursa p değeri ($p>0.05$) olduğu için mevcut verilerin dağılımı ile normal dağılım arasında farklılık olduğu görülmektedir.

Tablo 25. Mordan Eser Wilcoxon Test Sonuçları

Mordan Ön Test-	<i>n</i>	<i>Sıra</i>	<i>Sıralar</i>	<i>Z</i>	<i>p</i>
Son Test		<i>Ortalaması</i>	<i>Toplamı</i>		
Negatif Sıralar	0	0	0	0	0
Pozitif Sıralar	11	6	66	-2.971	0.003
Eşit Sıralar	0				

Tablo 25 incelendiğinde, öğrencilerin ölçme ve değerlendirme sonucunda elde edilen “ön test puanları ile son test puanları arasında, son test lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($Z = -2.971$; $p < .05$).” Bu sonuca göre, öğrencilerin Mordan Eser seslendirilmesine yönelik verilen eğitimin etkili olduğu söylenebilir.

Tablo 26. Vibrato Eser Seslendirmeye Yönelik Normallik Testine Dair Sonuçlar

	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
	<i>İstatistik</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>	<i>İstatistik</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>
Ön test Vibrato Eser	.286	11	.012	.804	11	.011
Son Test Vibrato Eser	.330	11	.001	.754	11	.002

Tablo 26 incelendiğinde, her bir grup için bu testin sonucuna bakılacak olursa p değeri ($p>0.05$) olduğu için mevcut verilerin dağılımı ile normal dağılım arasında farklılık olduğu görülmektedir.

Tablo 27. Vibrato Eser Wilcoxon Test Sonuçları

Vibrato Ön Test- Son Test	Sıra Ortalaması	Sıralar Toplamı	Z	p
Negatif Sıralar	0	0	0	0
Pozitif Sıralar	6	66	-3.020	0.003
Eşit Sıralar	1			

Tablo 27 incelendiğinde, öğrencilerin öğrencilerin ölçme ve değerlendirme sonucunda “elde edilen ön test puanları ile son test puanları arasında, son test lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($Z = -3.020$; $p < .05$).” Bu sonuca göre, öğrencilerin Vibrato eserinin seslendirilmesine yönelik verilen eğitimin olumlu yönde etkili olduğu söylenebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Tartışma ve Sonuç

Araştırmanın bu bölümünde araştırmada yanıtı aranacak sorular ve araştırmanın hipotezlerine ilişkin sonuçlara yer verilmiştir.

Çalışma Grubu Öğrencilerinin Legato Tekniğini Seslendirme Performanslarına İlişkin Sonuçlar

Elde edilen veriler incelendiğinde öğrencilerin legato tekniği için oluşturulmuş alıştırmaları seslendirme performans puanlarında ön test aritmetik ortalamasının 5.89 olduğu ve son test aritmetik ortalamasının ise 78.62 olduğu belirlenmiştir. Dolayısıyla ön test ve son testin aritmetik ortalamalarında son test için olumlu yönde anlamlı farklılıklar vardır. Öğrencilerin legato tekniğini seslendirme performans puanları incelendiğinde öğrencilerin ön test ve son test puanları arasında, son test puanlarının lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($Z = 2.936$; $p < .05$). Buna göre, legato tekniğinin seslendirilmesine yönelik hazırlanmış olan alıştırmaların, öğrencilerin legato tekniğini seslendirme performanslarını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, araştırmanın birinci hipotezi olan “Bağlama eğitiminde müzikal anlatım öğelerinin öğretimine yönelik hazırlanan alıştırmalar, çalışma grubundaki öğrencilerin legato tekniğini seslendirme performanslarını son test lehine anlamlı düzeyde farklılaştıracaktır.” hipotezinin doğrulandığı şeklinde yorumlanabilir.

Çalışma Grubu Öğrencilerinin Mordan Tekniğini Seslendirme Performanslarına İlişkin Sonuçlar

Elde edilen veriler incelendiğinde öğrencilerin mordan tekniği için oluşturulmuş alıştırmaları seslendirme performans puanlarında ön test aritmetik ortalamasının 2.04 olduğu ve son test aritmetik ortalamasının ise 92.76 olduğu belirlenmiştir. Dolayısıyla ön test ve son testin aritmetik ortalamalarında son test için olumlu yönde anlamlı farklılıklar vardır. Öğrencilerin mordan tekniği için oluşturulmuş alıştırmaları seslendirme performans puanları incelendiğinde öğrencilerin ön test ve son test puanları arasında, son test puanlarının lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($Z = 2.988$; $p < .05$). Buna göre, mordan tekniğinin seslendirilmesine yönelik hazırlanmış olan alıştırmaların, öğrencilerin mordan tekniğini seslendirme performanslarını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, araştırmanın ikinci hipotezi olan “Bağlama eğitiminde müzikal anlatım öğelerinin öğretimine yönelik hazırlanan alıştırmalar çalışma grubundaki öğrencilerin mordan tekniğini seslendirme performanslarını son test lehine anlamlı düzeyde farklılaştıracaktır.” hipotezinin doğrulandığı şeklinde yorumlanabilir.

Çalışma Grubu Öğrencilerinin Vibrato Tekniğini Seslendirme Performanslarına İlişkin Sonuçlar

Elde edilen veriler incelendiğinde öğrencilerin vibrato tekniği için oluşturulmuş alıştırmaları seslendirme performans puanlarında ön test aritmetik ortalamasının 2.04 olduğu ve son test aritmetik ortalamasının ise 92.83 olduğu belirlenmiştir. Dolayısıyla ön test ve son testin aritmetik ortalamalarında son test için olumlu yönde anlamlı farklılıklar vardır. Öğrencilerin vibrato tekniği için oluşturulmuş alıştırmaları seslendirme performans puanları incelendiğinde öğrencilerin ön test ve son test puanları arasında, son test puanlarının lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($Z = 2.941$; $p < .05$). Buna göre, Vibrato tekniğinin seslendirilmesine yönelik hazırlanmış olan alıştırmaların, öğrencilerin legato tekniğini seslendirme performanslarını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, araştırmanın üçüncü hipotezi olan “Bağlama eğitiminde müzikal anlatım öğelerinin öğretimine yönelik hazırlanan alıştırmalar çalışma grubundaki öğrencilerin vibrato tekniğini seslendirme performanslarını son test lehine anlamlı düzeyde farklılaştıracaktır.” hipotezinin doğrulandığı şeklinde yorumlanabilir.

Çalışma Grubu Öğrencilerinin Legato Tekniğini İçeren Ezgileri Seslendirme Performanslarına İlişkin Sonuçlar

Elde edilen veriler incelendiğinde öğrencilerin legato tekniği için oluşturulmuş ezgiyi seslendirme performans puanlarında ön test aritmetik ortalamasının 5.89 olduğu ve son test aritmetik ortalamasının ise 78.62 olduğu belirlenmiştir. Dolayısıyla ön test ve son testin aritmetik ortalamalarında son test için olumlu yönde anlamlı farklılıklar vardır. Öğrencilerin legato tekniği için oluşturulmuş ezgiyi seslendirme performans puanları incelendiğinde öğrencilerin ön test ve son test puanları arasında, son test puanlarının lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($Z = -2.850$; $p < .05$). Buna göre, legato tekniğinin seslendirilmesine yönelik hazırlanmış olan ezginin, öğrencilerin legato tekniğini içeren ezgiyi seslendirme performanslarını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, araştırmanın dördüncü hipotezi olan “Bağlama eğitiminde müzikal anlatım öğelerinin öğretimine yönelik hazırlanan alıştırmalar çalışma grubundaki öğrencilerin legato tekniğini içeren ezgiyi seslendirme performanslarını son test lehine anlamlı düzeyde farklılaştıracaktır.” hipotezinin doğrulandığı şeklinde yorumlanabilir.

Çalışma Grubu Öğrencilerinin Mordan Tekniğini İçeren Ezgileri Seslendirme Performanslarına İlişkin Sonuçlar

Elde edilen veriler incelendiğinde öğrencilerin mordan tekniği için oluşturulmuş ezgiyi seslendirme performans puanlarında ön test aritmetik ortalamasının 5.89 olduğu ve son test aritmetik ortalamasının ise 78.62 olduğu belirlenmiştir. Dolayısıyla ön test ve son testin aritmetik ortalamalarında son test için olumlu yönde anlamlı farklılıklar vardır. Öğrencilerin mordan

tekniki için oluşturulmuş ezgiyi seslendirme performans puanları incelendiğinde öğrencilerin ön test ve son test puanları arasında, son test puanlarının lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($Z = -2.971$; $p < .05$). Buna göre, mordan tekniğinin seslendirilmesine yönelik hazırlanmış olan ezginin, öğrencilerin mordan tekniğini içeren ezgiyi seslendirme performanslarını olumlu yönde etkilediğı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, araştırmanın beşinci hipotezi olan “Bağlama eğitiminde müzikal anlatım ögelerinin öğretimine yönelik hazırlanan alıştırmalar çalışma grubundaki öğrencilerin mordan tekniğini içeren ezgiyi seslendirme performanslarını son test lehine anlamlı düzeyde farklılaştıracaktır.” hipotezinin doğrulandığı şeklinde yorumlanabilir.

Çalışma Grubu ğrencilerinin Vibrato Tekniğini İçeren Ezgileri Seslendirme Performanslarına İlişkin Sonuçlar

Elde edilen veriler incelendiğinde öğrencilerin vibrato tekniğı için oluşturulmuş ezgiyi seslendirme performans puanlarında ön test aritmetik ortalamanın 5.89 olduğı ve son test aritmetik ortalamanın ise 78.62 olduğı belirlenmiştir. Dolayısıyla n test ve son testin aritmetik ortalamalarında son test için olumlu yönde anlamlı farklılıklar vardır. Öğrencilerin vibrato tekniğı için oluşturulmuş ezgiyi seslendirme performans puanları incelendiğinde öğrencilerin ön test ve son test puanları arasında, son test puanlarının lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($Z = -3.020$; $p < .05$). Buna göre, vibrato tekniğinin seslendirilmesine yönelik hazırlanmış olan ezginin, öğrencilerin vibrato tekniğini içeren ezgiyi seslendirme performanslarını olumlu yönde etkilediğı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, araştırmanın altıncı hipotezi olan “Bağlama eğitiminde müzikal anlatım ögelerinin öğretimine yönelik hazırlanan alıştırmalar çalışma grubundaki öğrencilerin vibrato tekniğini içeren ezgiyi seslendirme performanslarını son test lehine anlamlı düzeyde farklılaştıracaktır.” hipotezinin doğrulandığı şeklinde yorumlanabilir.

Tartışma

Müzik bilimi dâhilinde alan yazın incelendiğinde bu çalışmaya benzer araştırmalara rastlanmaktadır. Sungur’un (2019) alışması incelendiğinde bağlamada kullanılan artikülasyon, süsleme ve dinamikler ele alınarak ğretim materyallerindeki yeri analiz edilmiştir. Bu bağlamda bu araştırmaya destek olacak nitelikte benzerlik göstermektedir.

Alanyazına bakıldığında Tanrıverdi’nin (2021) dilsiz kaval çalgısı için hazırlamış olduğı bir model önerisine rastlanmaktadır. Dilsiz kaval için sunulan bu model önerisinde müzik terminolojisindeki terim ve işaretlerin diğer nefesli çalgılarda olan kullanımıyla ilgili alan yazın taraması yapıldığı ve notasyonda nefesli algılar için kullanılan mevcut terim ve işaretlerin, dilsiz kaval icrası sırasında kullanılan bazı tavır biçimlerini ifade etmede yetersiz kaldığı hususunun belirtildiğı görülmüştür. Ardından elde edilen bulguların ve uzman görüşlerine de başvurularak karşılaştırma yöntemiyle elde edilen yeni bulguların analiz edildiğı,

terim ve işaretlerin çalgı icrasında seslendirme şekillerinin anlatılarak önerilerde bulunduğu gözlemlenmiştir. Dolayısıyla bu araştırma kapsamındaki, alan yazındaki yetersizlik ve sunulan model önerisi hususu bu tezle olan benzerliğini göstermektedir.

Bircan'ın (2010) çalışması kemane çalgısı için hazırlanmış, icra esnasındaki artikülasyon ve yay uygulamaları konu alan bir araştırmadır. Araştırma incelendiğinde bu teze benzer şekilde süsleme, artikülasyon ve kullanılan simgeler bakımından yetersiz bir durum olduğu ve yetersiz durumlar için çalışmada buna uygun özel işaretler ilave edildiği gözlenmiştir. Böylece alan yazında eksiklik bulunan konuda özgün bir ürün ortaya konulup analizler doğrultusunda bu araştırma ile alanyazına katkı sağlanmıştır.

Toksoy'un (2006) araştırması incelendiğinde kanun çalgısı için tıpkı bu tezde olduğu gibi bir yol izlenmiş ve kanun eğitimi için çalışma ve süsleme öğelerini içeren etütler sunulmuş, alan yazında olan bir eksiliği kapatarak alan yazına katkı sağlanmıştır.

Sahil'un (2019) araştırmasına bakıldığında Türk Müziği keman tavrında kullanılan bazı süsleme öğelerinin, önde gelen icracılarda nasıl icra edildiğine yönelik incelemeler yapıldığı görülmüştür. Bu incelemelerin ardından elde edilen veriler doğrultusunda ele alınan süsleme öğelerinin daha etkili bir icrası amaçlanarak keman eğitimi için etütler hazırlandığı belirtilmiştir. Hazırlanmış olan bu süsleme alıştırmalarının, bilimsel test süreçlerinin sonucunda büyük ölçüde keman eğitiminde kullanılabileceği ifade edilmiştir. Alan yazına sunduğu bu konu ise bu tezle olan benzerliğini göstermektedir.

Bağlamada legato, mordan ve vibrato seslendirilmek üzere yazılmış alıştırmalar ve eserlerin seslendirilmesine yönelik yapılan bu çalışmada, oluşturulmuş çalışma programıyla birlikte verilen eğitimde olumlu yönde etkili sonuçlar alınmıştır. Deney grubunun eğitim almadan önce ve eğitim aldıktan sonra, puanlar arasındaki oluşan anlamlı farklılık istatistiksel analizlerle ortaya koyulmuştur. Bu bağlamda hipotezleri destekleyici bir sonuç elde ederek deneklerin alıştırmaları ve eserleri seslendirebildiği; aynı zamanda öğrencilerin, bu alıştırma ve eserleri seslendirme düzeylerinde olumlu gelişme olduğu istatistiksel analizlerle ifade edilmiştir.

Öneriler

Bu çalışmada bağlama için oluşturulmuş eğitim modeli önerisinde, mordan, legato ve vibrato eser ve alıştırmalarının seslendirilmesin mümkün olduğu açıktır. Bu eğitim modelinde görüldüğü üzere bağlama için benzeri uygulamaların yapılması mümkün olmaktadır. Dolayısıyla bu tür eğitim modellerinin yapılması hususunda herhangi bir engel bulunmamaktadır. Bu çalışmada, süsleme teknikleri bakımından yalnızca legato, mordan ve

vibrato ele alınarak alıştırımlar ve eserler hazırlanıp teze konu olmuştur. Dolayısıyla diğer süsleme tekniklerinin konu olduğu araştırmalar yapılabilir. Diğer bir husus ise bu çalışmanın çalışma grubunu yalnızca müzik öğretmenliği programı lisans öğrencileri oluşturmuşken, yapılacak araştırmalarda çalışma grubunun; güzel sanatlar liseleri, konservatuvarların çalgı bölümleri, güzel sanatlar fakültelerinin müzik bölümleri gibi alanların oluşturulabilir olmasıdır. Bu nedenle, bağlama çalgısı üzerine artikülasyon, ornament, tempo ve dinamikler için yeni ve özgün çalışmalar yapılması önerilmektedir. Bu vesile ile araştırmacılar, alan yazına katkıda bulunarak alan yazını genişletebilir.

KAYNAKÇA

- Açın, C. (1982). Bağlama ve ailesi I. *Türk Halk Müziği ve Oyunları Dergisi*, 1(3). 118-120.
- Andreyevna, Y. (2001). *The new grove dictionary of music and musicians*. Macmillan.
- Baran, İ. (1988). *Temel müzik kuralları*. Belgi.
- Bircan, O. (2010). *Kemane icrasında artikülasyon ve yay uygulamaları* (Tez No. 264681) [Yüksek lisans tezi, Haliç Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Borich, G. D. (2014). *Etkili öğretim yöntemleri*. Nobel.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum* (14. basım). Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Demirbaş, T. (2020). *Enstrümantasyon açısından telli ve yaylı türk halk müziği çalgıları* (Tez No. 618853) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Demirel, Ö., & Kaya, Z. (2006). *Eğitim bilimine giriş*. Pegem Akademi.
- Döğler, D. (2016). *Keman eğitiminde mikro öğretim yöntemine dayalı uygulamaların öğrenci performansına ve tutumuna etkisi* (Tez No. 452187) [Doktora tezi, İnönü Üniversitesi-Malatya]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Elhankızı, A. (2008). *Müziğin temel kuramları*. Eğitim.
- Erden, M. (2007). *Eğitim bilimlerine giriş*. Arkadaş
- Feridunoğlu, L. (2014). *Müziğe giden yol*. İnkılap.
- Fidan, N. (1996). *Okulda öğrenme ve öğretme*. Alkım.
- Güngör, K. (2012). *Uluslararası müzik yazısının incelenmesi* (Tez No. 419177) [Yüksek lisans tezi, Kırıkkale Üniversitesi-Kırıkkale]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- İlyasoğlu, E. (1999). *Zaman içinde müzik*. Yapı Kredi.
- İnanıcı, M. K. (2017). *Bağlama eğitiminde yöresel tavırların öğretimine yönelik bir model önerisi* (Tez No. 495705) [Doktora tezi, İnönü Üniversitesi-Malatya]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Karolyi, O. (2007). *Müziğe giriş*. Pan.
- Kemertaş, İ. (1999). *Uygulamalı genel öğretim yöntemleri*. Birsen.
- Küçüköğlu, A., & Taşgın, A. (2018). *Öğretimle ilgili temel kavramlar*. Pegem Akademi.
- Newman, A. (1995). *Bach and The Baroque*. Pendragon.
- Ömür Ö. (2011). Mantıksal düzeyler ile çalgı eğitimi arasındaki ilişki. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 44(2), 252.
- Özbek, M. (1997). *Folklor ve türkülerimiz*. Ötüken.
- Özçelik, S., (2002). Batı müziği yazısında süslemeler. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(3), 77-91.
- Özen, N. (2004). Çalgı eğitiminde yararlanılan müzik eğitimi yöntemleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 57-63.

- Pallant, J. (2016). *SPSS kullanma kılavuzu: SPSS ile adım adım veri analizi* (S. Balci & B. Ahi, Çev.). Anı. (Çalışmanın orijinali 2015'te yayımlanmıştır)
- Pirgon, Y. (2010). Süslemelerin batı müziğindeki gelişim süreci. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 5(3).
- Robert, S. E. (2013). *Eğitim psikolojisi* (G. Yüksel, Çev.). Nobel.
- Say, A. (2001). *Müziğin kitabı*. Müzik Ansiklopedisi.
- Sahil, M. (2019). *Kemanda Türk müziği süslemelerinin icrası için hazırlanmış alıştırmaların keman eğitiminde kullanılabilirliği* (Tez No. 604134) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Selanik, C. (1996). *Müzik tarihinin tarihsel serüveni*. Doruk.
- Sungur, İ. ř. (2019). *Bağlama/saz için yazılmış eğitim ğretim materyallerinde nüans ve dinamik işaretlerinin kullanımı üzerine bir içerik analizi* (Tez No. 581650) [Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi-Konya]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- şendurur, Y., & Akgl B. D. (2002). Müzik eğitimi ve çocuklarda bilişsel başarı. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi* 22(1), 165-174.
- Tanrıverdi, H. (2021). Dilsiz kaval icra notasyonunda kullanılan terim ve işaretler üzerine bir model nerisi. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi* 14(35), 1044-1056.
- Taşpınar, M. (2012). *Kuramdan uygulamaya ğretim ilke ve yöntemleri*. Elhan.
- Toksoy A. K. (2006). *Kanun eğitiminde teknik çalışma ve süsleme elemanlarını içeren etütler*. (Tez No. 175093) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi
- Uçan, A. (1996). *İnsan ve müzik, insan ve sanat eğitimi*. Müzik Ansiklopedisi.
- Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar*. Müzik Ansiklopedisi.
- Uçan, A. (1980). *evreden evrene keman eğitimi*. Yeni Dağarcık.
- Varış, F. (1991). Programlara ilişkin temel kavram ve tanımlar. *Eğitim Bilimlerinde ağdaş Gelişmeler Dergisi*, şubat, Etam.
- Varış, Y. A. (2012). *Güzel sanatlar ve spor liselerinde toplu çalgı eğitiminde yaşanan sorunlara yönelik ğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi*. Niğde Üniversitesi.

EKLER

Genel Bilgi Formu EK-1

GENEL BİLGİ FORMU

Yaş		
Cinsiyet	Kadın	()
	Erkek	()
Sınıf	1	()
	2	()
	3	()
	4	()
Mezun Olunan Lise Türü	Genel Lise	()
	Meslek Lisesi	()
	Anıadolı Lisesi	()
	Güzel Sanatlar Lisesi	()
	Diğer	

BAĞLAMADA MÜZİKAL ANLATIM ÖGELERİNİ SESLENDİRMEYE YÖNELİK

PERFORMANS DERECLENDİRME FORMU

		Tamamen Seslendirme	Doğru	Büyük Doğru Seslendirme	Ölçüde	Yarı Doğru Seslendirme	yarıya	Çok Seslendirme	Az Doğru	Tamamen Yanlış Seslendirme
Davranışlar		4 Puan	3 Puan	2 Puan	1 Puan	0 Puan				
1.	Legato için iki ses aralığında alıştırımlar									
2.	Legato için üç ses aralığında alıştırımlar									
3.	Legato için melodik Etüt									
4.	Mi sesinde yukarı mordan ve yukarı çift mordan seslendirme.									
5.	Mi sesinde aşağı mordan ve aşağı çift mordan seslendirme.									
6.	Re sesinde yukarı mordan ve yukarı çift mordan seslendirme.									
7.	Re sesinde aşağı mordan ve aşağı çift mordan seslendirme.									

8.	Mordan için melodik etüt					
9.	Dörtlük notada vibrato seslendirme.					
10.	İki sekizlik notada vibrato seslendirme.					
11.	Onaltılık+noktalı sekizlik notada vibrato seslendirme.					
12.	Noktalı sekizlik+onaltılık notada vibrato seslendirme.					
13.	Onaltılık+sekizlik+onaltılık notada vibrato seslendirme.					
14.	Sekizlik+ iki onaltılık notada vibrato seslendirme.					
15.	İki onaltılık+sekizlik notada vibrato seslendirme.					
16.	Vibrato için melodik etüt seslendirme.					
Varsa Önerileriniz:						

Performans Derecelendirme Formu (Eserlere Yönelik) EK-3

	LEGATO					MORDAN					VİBRATO				
	TEKNİĞİNİN KULLANILDIĞI TÜRKÜ					TEKNİĞİNİN KULLANILDIĞI TÜRKÜ					TEKNİĞİNİN KULLANILDIĞI TÜRKÜ				
	4	3	2	1	0	4	3	2	1	0	4	3	2	1	0
Eserin ezgisini doğru seslendirebilme															
Eserin ritmini doğru seslendirebilme															
Eseri doğru tempoda seslendirebilme															
Eserde belirtilen tekniği doğru seslendirebilme															

Uzman Görüşü Alma Formu 1 EK-4

Tarih 26.11.2022

UZMAN GÖRÜŞÜ ALMA FORMU 1 (Alistirmalara Yönelik)

Sayın hocam, bu form,müzik öğretmenliği lisans programı 3 ve 4. sınıf bireysel çalgı eğitimi bağlama öğrencilerine ders sürecinde uygulanacak olan "Bağlama eğitiminde müzikal anlatım öğelerinin öğretimine yönelik hazırlanan alıştırmaların" geçerliliği hakkındaki görüşünüzü belirlemek amacıyla düzenlenmiştir. Lütfen size göre en uygun olan puanı maddenin karşısına işaretleyniz.

(5) Tamamen Katılıyorum , (4)Büyük Ölçüde Katılıyorum, (3) Kısmen Katılıyorum
(2)Çok Az Katılıyorum, (1) Hiç Katılmıyorum

Bağlama Eğitiminde Müzikal Anlatım Öğelerinin Öğretimine Yönelik Hazırlanan Alistirmalara İlişkin Uzman Değerlendirme Ölçütleri		5	4	3	2	1
1	Hazırlanan alıştırmalar, Legato tekniğininBağlamadaseslendirilmesinin öğretilmesi açısından uygundur.	✓				
2	Hazırlanan alıştırmalar,Mordan tekniğininBağlamadaseslendirilmesinin öğretilmesi açısından uygundur.	✓				
3	Hazırlanan alıştırmalar,Vibrato tekniğininBağlamadaseslendirilmesinin öğretilmesi açısından uygundur.	✓				
4	Hazırlanan alıştırmalar,lisans öğrencileri tarafından anlaşılma düzeyi açısından uygundur.	✓				
5	Hazırlanan alıştırmalar,lisans öğrencileri tarafından seslendirilme düzeyi açısından uygundur.	✓				
6	Hazırlanan alıştırmalar,"kolaydan -zora doğru" sıralanış açısından uygundur.	✓				

Uzmanın Adı Soyadı: Yakup AĞAR

Unvanı: Dr. Öğr. Üyesi

UZMAN GÖRÜŞÜ ALMA FORMU 1
(Alistirmalara Yönelik)

Sayın hocam, bu form,müzik öğretmenliği lisans programı 3 ve 4. sınıf bireysel çalgı eğitimi bağlama öğrencilerine ders sürecinde uygulanacak olan “Bağlama eğitiminde müzikal anlatım öğelerinin öğretimine yönelik hazırlanan alıştırmların” geçerliliği hakkındaki görüşünüzü belirlemek amacıyla düzenlenmiştir. Lütfen size göre en uygun olan puanı maddenin karşısına işaretleyiniz.

(5) Tamamen Katılıyorum , (4)Büyük Ölçüde Katılıyorum, (3) Kismen Katılıyorum
(2)Çok Az Katılıyorum, (1) Hiç Katılmıyorum

Bağlama Eğitiminde Müzikal Anlatım Öğelerinin Öğretimine Yönelik Hazırlanan Alistirmalara İlişkin Uzman Değerlendirme Ölçütleri		5	4	3	2	1
1	Hazırlanan alıştırmlar, Legato tekniğininBağlamadaseslendirilmesinin öğretimi açısından uygundur.	✓				
2	Hazırlanan alıştırmlar,Mordan tekniğininBağlamadaseslendirilmesinin öğretimi açısından uygundur.	✓				
3	Hazırlanan alıştırmlar,Vibrato tekniğininBağlamadaseslendirilmesinin öğretimi açısından uygundur.	✓				
4	Hazırlanan alıştırmlar,lisans öğrencileri tarafından anlaşılma düzeyi açısından uygundur.	✓				
5	Hazırlanan alıştırmlar,lisans öğrencileri tarafından seslendirilme düzeyi açısından uygundur.	✓				
6	Hazırlanan alıştırmlar,“kolaydan -zora doğru” sıralanış açısından uygundur.		✓			

Uzmanın Adı Soyadı: Mesut KAYMAZ

Unvanı: Öğr.Gör.

Tarih 21/12/202

UZMANGÖRÜŞÜ ALMAFORMU 1
(Alistirmalara Yönelik)

Sayın hocam, bu form,müzik öğretmenliği lisans programı 3 ve 4. sınıf bireysel çalgı eğitimi bağlama öğrencilerine ders sürecinde uygulanacak olan “Bağlama eğitiminde müzikal anlatım öğelerinin öğretimine yönelik hazırlanan alıştırmaların” geçerliliği hakkındaki görüşünüzü belirlemek amacıyla düzenlenmiştir. Lütfen size göre en uygun olan puanı maddenin karşısına işaretleiniz.

(5) Tamamen Katılıyorum , (4)Büyük Ölçüde Katılıyorum, (3) Kısmen Katılıyorum
(2)Çok Az Katılıyorum, (1) Hiç Katılmıyorum

Bağlama Eğitiminde Müzikal Anlatım Öğelerinin Öğretimine Yönelik Hazırlanan Alistirmalara İlişkin Uzman Değerlendirme Ölçütleri		5	4	3	2	1
1	Hazırlanan alıştırmalar, Legato tekniğininBağlamadaseslendirilmesinin öğretilmesi açısından uygundur.	X				
2	Hazırlanan alıştırmalar,Mordan tekniğininBağlamadaseslendirilmesinin öğretilmesi açısından uygundur.	X				
3	Hazırlanan alıştırmalar,Vibrato tekniğininBağlamadaseslendirilmesinin öğretilmesi açısından uygundur.	X				
4	Hazırlanan alıştırmalar,lisans öğrencileri tarafından anlaşılma düzeyi açısından uygundur.	X				
5	Hazırlanan alıştırmalar,lisans öğrencileri tarafından seslendirilme düzeyi açısından uygundur.	X				
6	Hazırlanan alıştırmalar,“kolaydan -zora doğru” sıralanış açısından uygundur.	X				

Uzmanın Adı Soyadı:

Taner ÇALMAŞIR

Unvanı:

Uzman Görüşü Alma Formu 2 EK-5

UZMAN GÖRÜŞÜ ALMA FORMU 2 (Belirlenen Eserler İçerisinde Kullanılan Süsleme Tekniklerinin Doğru Belirlenme Düzeyine İlişkin)

Sayın hocam, bu form, müzik öğretmenliği lisans programı 3 ve 4. sınıf bireysel çalgı eğitimi bağlama öğrencilerine deney sürecinde uygulanacak olan Bağlama eğitiminde müzikal anlatım öğelerinin öğretimine yönelik belirlenen "Eserlerde Uygulanan Süsleme Tekniklerin Belirlenmesinin Doğruluk Düzeyinin" geçerlik ve güvenilirliği hakkındaki görüşünüzü belirlemek amacıyla düzenlenmiştir. Lütfen size göre en uygun olan puanı maddenin karşısına işaretleyiniz.

Belirlenen Eserler İçerisinde Kullanılan Süsleme Tekniklerinin Doğru Belirlenme Düzeyine İlişkin Uzman Görüş Alma Formu		Eserlerde Uygulanan Süsleme Tekniklerinin Belirlenmesinin Doğruluk Düzeyine				
		Tamamen Katılıyorum	Büyük Ölçüde Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Çok Az Katılıyorum	Hiç Katılmıyorum
		5	4	3	2	1
1	Legato tekniğinin uygulanmasına yönelik belirlenen eserlerin belirtilen bölümlerinde, tekniğin uygulanması mümkündür.	✓				
2	Mordan tekniğinin uygulanmasına yönelik belirlenen eserlerin belirtilen bölümlerinde, tekniğin uygulanması mümkündür.	✓				
3	Vibrato tekniğinin uygulanmasına yönelik belirlenen eserlerin belirtilen bölümlerinde, tekniğin uygulanması mümkündür.	✓				

Tarih: 26/12/2022

Uzmanın Adı Soyadı: Yakup AŞAR

Unvanı: Dr. Öğr. Üyesi

UZMAN GÖRÜŞÜ ALMA FORMU 2
(Belirlenen Eserler İçerisinde Kullanılan Süsleme Tekniklerinin Doğru Belirlenme Düzeyine İlişkin)

Sayın hocam, bu form, müzik öğretmenliği lisans programı 3 ve 4. sınıf bireysel çalgı eğitimi bağlama öğrencilerine deney sürecinde uygulanacak olan Bağlama eğitiminde müzikal anlatım öğelerinin öğretilmesine yönelik belirlenen “Eserlerde Uygulanan Süsleme Tekniklerin Belirlenmesinin Doğruluk Düzeyinin” geçerlik ve güvenilirliği hakkındaki görüşünüzü belirlemek amacıyla düzenlenmiştir. Lütfen size göre en uygun olan puanı maddenin karşısına işaretleyiniz.

Belirlenen Eserler İçerisinde Kullanılan Süsleme Tekniklerinin Doğru Belirlenme Düzeyine İlişkin Uzman Görüş Alma Formu		Eserlerde Uygulanan Süsleme Tekniklerinin Belirlenmesinin Doğruluk Düzeyine				
		Tamamen Katılıyorum	Büyük Öçüde Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Çok Az Katılıyorum	Hiç Katılmıyorum
		5	4	3	2	1
1	Legato tekniğinin uygulanmasına yönelik belirlenen eserlerin belirtilen bölümlerinde, tekniğin uygulanması mümkündür.	✓				
2	Mordant tekniğinin uygulanmasına yönelik belirlenen eserlerin belirtilen bölümlerinde, tekniğin uygulanması mümkündür.	✓				
3	Vibrato tekniğinin uygulanmasına yönelik belirlenen eserlerin belirtilen bölümlerinde, tekniğin uygulanması mümkündür.	✓				

Tarih: 20/12/2022

Uzmanın Adı Soyadı: Mesut KAYMAZ

Unvanı: Öğr. Gör.

UZMAN GÖRÜŞÜ ALMA FORMU 2
(Belirlenen Eserler İçerisinde Kullanılan Süsleme Tekniklerinin Doğru Belirlenme Düzeyine İlişkin)

Sayın hocam, bu form, müzik öğretmenliği lisans programı 3 ve 4. sınıf bireysel çalgı eğitimi bağlama öğrencilerine deney sürecinde uygulanacak olan Bağlama eğitiminde müzikal anlatım öğelerinin öğretimine yönelik belirlenen “Eserlerde Uygulanan Süsleme Tekniklerinin Belirlenmesinin Doğruluk Düzeyinin” geçerlik ve güvenilirliği hakkındaki görüşünüzü belirlemek amacıyla düzenlenmiştir. Lütfen size göre en uygun olan puanı maddenin karşısına işaretleyiniz.

Belirlenen Eserler İçerisinde Kullanılan Süsleme Tekniklerinin Doğru Belirlenme Düzeyine İlişkin Uzman Görüş Alma Formu		Eserlerde Uygulanan Süsleme Tekniklerinin Belirlenmesinin Doğruluk Düzeyine				
		Tamamen Katılıyorum	Büyük Ölçüde Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Çok Az Katılıyorum	Hiç Katılmıyorum
		5	4	3	2	1
1	Legato tekniğinin uygulanmasına yönelik belirlenen eserlerin belirtilen bölümlerinde, tekniğin uygulanması mümkündür.	X				
2	Mordant tekniğinin uygulanmasına yönelik belirlenen eserlerin belirtilen bölümlerinde, tekniğin uygulanması mümkündür.	X				
3	Vibrato tekniğinin uygulanmasına yönelik belirlenen eserlerin belirtilen bölümlerinde, tekniğin uygulanması mümkündür.	X				

Tarih: 21.12.2022

Uzmanın Adı Soyadı:

Taner ÇALMAŞUR

Unvanı:

Uzman Görüşü Alma Formu 3 EK-6

Tarih 26/12/2022

UZMAN GÖRÜŞÜ ALMA FORMU3 (Öğretim Programına Yönelik)

Sayın hocam, bu form,müzik öğretmenliği lisans programı 3 ve 4. sınıf bireysel çalgı eğitimi bağlama öğrencilerine ders sürecinde uygulanacak olan "Bağlama eğitiminde müzikal anlatım öğelerinin öğretimine yönelik uygulanacak öğretim programının" geçerlik ve güvenilirliği hakkındaki görüşünüzü belirlemek amacıyla düzenlenmiştir. Lütfen size göre en uygun olan puanı maddenin karşısına işaretleyiniz.

(5) Tamamen Katılıyorum , (4)Büyük Ölçüde Katılıyorum, (3) Kısmen Katılıyorum
(2)Çok Az Katılıyorum, (1) Hiç Katılmıyorum

Bağlama Eğitiminde Müzikal Anlatım Öğelerinin Öğretimine Yönelik Oluşturulan On İki Haftalık Programa İlişkin Uzman Değerlendirme Ölçütleri		5	4	3	2	1
1	Hazırlanan program, Legato tekniğininBağlamadaseslendirilmesinin öğretimi açısından uygundur.	✓				
2	Hazırlanan program, Mordan tekniğininBağlamadaseslendirilmesinin öğretimi açısından uygundur.	✓				
3	Hazırlanan program, Vibrato tekniğininBağlamadaseslendirilmesinin öğretimi açısından uygundur.	✓				
4	Hazırlanan program, lisans öğrencileri tarafından anlaşılma düzeyi açısından uygundur.	✓				
5	Hazırlanan program, içerik olarak "kolaydan -zora doğru" sıralanış açısından uygundur.	✓				

Uzmanın Adı Soyadı: Yakup DÖĞER

Unvanı: Dr. Öğr. Üyesi

UZMAN GÖRÜŞÜ ALMA FORMU3
(Öğretim Programına Yönelik)

Sayın hocam, bu form,müzik öğretmenliği lisans programı 3 ve 4. sınıf bireysel çalgı eğitimi bağlama öğrencilerine ders sürecinde uygulanacak olan “Bağlama eğitiminde müzikal anlatım öğelerinin öğretimine yönelik uygulanacak öğretim programının” geçerlik ve güvenilirliği hakkındaki görüşünüzü belirlemek amacıyla düzenlenmiştir. Lütfen size göre en uygun olan puanı maddenin karşısına işaretleyiniz.

(5) Tamamen Katılıyorum , (4)Büyük Ölçüde Katılıyorum, (3) Kısmen Katılıyorum
(2)Çok Az Katılıyorum, (1) Hiç Katılmıyorum

Bağlama Eğitiminde Müzikal Anlatım Öğelerinin Öğretimine Yönelik Oluşturulan On İki Haftalık Programa İlişkin Uzman Değerlendirme Ölçütleri		5	4	3	2	1
1	Hazırlanan program, Legato tekniğininBağlamadaseslendirilmesinin öğretimi açısından uygundur.	✓				
2	Hazırlanan program, Mordan tekniğininBağlamadaseslendirilmesinin öğretimi açısından uygundur.	✓				
3	Hazırlanan program, Vibrato tekniğininBağlamadaseslendirilmesinin öğretimi açısından uygundur.	✓				
4	Hazırlanan program, lisans öğrencileri tarafından anlaşılma düzeyi açısından uygundur.	✓				
5	Hazırlanan program, içerik olarak “kolaydan -zora doğru” sıralanış açısından uygundur.		✓			

Uzmanın Adı Soyadı: Mesut KAYMAZ

Unvanı: Öğr.Gör.

Tarih 21.12.2022

UZMAN GÖRÜŞÜ ALMA FORMU3
(Öğretim Programına Yönelik)

Sayın hocam, bu form, müzik öğretmenliği lisans programı 3 ve 4. sınıf bireysel çalgı eğitimi bağlama öğrencilerine ders sürecinde uygulanacak olan "Bağlama eğitiminde müzikal anlatım öğelerinin öğretimine yönelik uygulanacak öğretim programının" geçerlik ve güvenilirliği hakkındaki görüşünüzü belirlemek amacıyla düzenlenmiştir. Lütfen size göre en uygun olan puanı maddenin karşısına işaretleyiniz.

(5) Tamamen Katılıyorum , (4) Büyük Ölçüde Katılıyorum, (3) Kısmen Katılıyorum
(2) Çok Az Katılıyorum, (1) Hiç Katılmıyorum

Bağlama Eğitiminde Müzikal Anlatım Öğelerinin Öğretimine Yönelik Oluşturulan On İki Haftalık Programa İlişkin Uzman Değerlendirme Ölçütleri		5	4	3	2	1
1	Hazırlanan program, Legato tekniğinin bağlamada seslendirilmesinin öğretimi açısından uygundur.	α				
2	Hazırlanan program, Mordan tekniğinin bağlamada seslendirilmesinin öğretimi açısından uygundur.	α				
3	Hazırlanan program, Vibrato tekniğinin bağlamada seslendirilmesinin öğretimi açısından uygundur.	α				
4	Hazırlanan program, lisans öğrencileri tarafından anlaşılma düzeyi açısından uygundur.	α				
5	Hazırlanan program, içerik olarak "kolaydan -zora doğru" sıralanış açısından uygundur.	α				

Uzmanın Adı Soyadı: Taner ÇALMAŞIR

Unvanı:

Uzman Görüşü Alma Formu 4 EK-7

UZMAN GÖRÜŞÜ ALMA FORMU 4 (Alistirmalarda Kullanilan Süsleme Tekniklerini Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formuna İlişkin)

Sayın hocam, bu form, müzik öğretmenliği lisans programı 3 ve 4. sınıf bireysel çalgı eğitimi bağlama öğrencilerine deney sürecinde uygulanacak olan Bağlama eğitiminde müzikal anlatım öğelerinin öğretime yönelik hazırlanan "Alistirmalarda Kullanilan Süsleme Tekniklerini Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formu"nun geçerlik ve güvenilirliği hakkındaki görüşünüzü belirlemek amacıyla düzenlenmiştir. Lütfen size göre en uygun olan puanı maddenin karşısına işaretleyiniz.

Alistirmaların Seslendirilmesinin Değerlendirildiği Derecelendirme Formunun Geçerliğini Belirlemeye İlişkin Maddeler		TamamenKatılıyorum	Büyük Ölçüde Katılıyorum	KısmenKatılıyorum	Çok Az Katılıyorum	HiçKatılıyorum
		5	1	3	2	1
1	Derecelendirme formu, Legato tekniğinin doğru seslendirilme düzeyini değerlendirme açısından uygundur.	✓				
2	Derecelendirme formu, Mordan tekniğinin doğru seslendirilme düzeyini değerlendirme açısından uygundur.	✓				
3	Derecelendirme formu, Vibrato tekniğinin doğru seslendirilme düzeyini değerlendirme açısından uygundur.	✓				

Tarih: 26.12.2022

Uzmanın Adı Soyadı: Yakup AGAR

Unvanı: Dr. Öğr. Üyesi

UZMAN GÖRÜŞÜ ALMA FORMU 4
(Ağıştırmalarda Kullanılan Süsleme Tekniklerini Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formuna İlişkin)

Sayın hocam, bu form, müzik ğretmenliğı lisans programı 3 ve 4. sınıf bireysel çalgı eğıtimi bağılama öğrencilerine deney sürecinde uygulanacak olan Bağılama eğıtiminde müzikal anlatım öğelerinin öğretimine yönelik hazırlanan “Ağıştırmalarda Kullanılan Süsleme Tekniklerini Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formu”nun geçerlik ve gvenirliğı hakkındaki görüşünüzü belirlemek amacıyla düzenlenmiştir. Lütfen size göre en uygun olan puanı maddenin karşısına işaretleyiniz.

Ağıştırmaların Seslendirilmesinin Değerlendirildiğı Derecelendirme Formunun Geçerliğini Belirlemeye İlişkin Maddeler		TamamenKatılıyorum	Büyük lde Katılıyorum	KisimenKatılıyorum	ok Az Katılıyorum	HiKatılıyorum
		5	1	3	2	1
1	Derecelendirme formu, Legato tekniğinin doğru seslendirilme düzeyini değerlendirme açısından uygundur.	✓				
2	Derecelendirme formu, Mordan tekniğinin doğru seslendirilme düzeyini değerlendirme açısından uygundur.	✓				
3	Derecelendirme formu, Vibrato tekniğinin doğru seslendirilme düzeyini değerlendirme açısından uygundur.	✓				

Tarih: 20/12/2022

Uzmanın Adı Soyadı: Mesut KAYMAZ

Unvanı: Öğr.Gör.

UZMAN GÖRÜŞÜ ALMA FORMU 4
(Alıştırmalarda Kullanılan Süsleme Tekniklerini Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formuna İlişkin)

Sayın hocam, bu form, müzik öğretmenliği lisans programı 3 ve 4. sınıf bireysel çalgı eğitimi bağlama öğrencilerine deney sürecinde uygulanacak olan Bağlama eğitiminde müzikal anlatım öğelerinin öğretimine yönelik hazırlanan "Alıştırmalarda Kullanılan Süsleme Tekniklerini Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formu"nun geçerlik ve güvenilirliği hakkındaki görüşünüzü belirlemek amacıyla düzenlenmiştir. Lütfen size göre en uygun olan puanı maddenin karşısına işaretleyiniz.

Alıştırmaların Seslendirilmesinin Değerlendirildiği Derecelendirme Formunun Geçerliliğini Belirlemeye İlişkin Maddeler		Tamamen Katılıyorum	Büyük Ölüde Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Çok Az Katılıyorum	Hiç Katılmıyorum
		5	1	3	2	1
1	Derecelendirme formu, Legato tekniğinin doğru seslendirilme düzeyini değerlendirme açısından uygundur.	α				
2	Derecelendirme formu, Mordan tekniğinin doğru seslendirilme düzeyini değerlendirme açısından uygundur.	α				
3	Derecelendirme formu, Vibrato tekniğinin doğru seslendirilme düzeyini değerlendirme açısından uygundur.	α				

Tarih: 21.12.2022

Uzmanın Adı Soyadı:

Taner ÇALMAŞIR

Unvanı:

Uzman Görüşü Alma Formu 5 EK-8

UZMAN GÖRÜŞÜ ALMA FORMU 5
(Belirlenen Eserler İçerisinde Kullanılan Süsleme Tekniklerini Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formuna İlişkin)

Sayın hocam, bu form, müzik öğretmenliği lisans programı 3 ve 4. sınıf bireysel çalgı eğitimi bağlama öğrencilerine deney sürecinde uygulanacak olan Bağlama eğitiminde müzikal anlatım öğelerinin öğretimine yönelik hazırlanan "Eserlerde Kullanılan Süsleme Tekniklerini Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formu"nun geçerlik ve güvenirliği hakkındaki görüşünüzü belirlemek amacıyla düzenlenmiştir. Lütfen size göre en uygun olan puanı maddenin karşısına işaretleyiniz.

Eserlerin Seslendirilmesinin Değerlendirildiği Derecelendirme Formunun Geçerliğini Belirlemeye İlişkin Maddeler		TamamenKatılıyorum	Büyük Ölçüde Katılıyorum	KısmenKatılıyorum	Çok Az Katılıyorum	HiçKatılmıyorum
		5	4	3	2	1
1	Derecelendirme formu, Legato tekniğinin doğru seslendirilme düzeyini değerlendirme açısından uygundur.	✓				
2	Derecelendirme formu, Mordan tekniğinin doğru seslendirilme düzeyini değerlendirme açısından uygundur.	✓				
3	Derecelendirme formu, Vibrato tekniğinin doğru seslendirilme düzeyini değerlendirme açısından uygundur.	✓				

Tarih: 26.12.2022

Uzmanın Adı Soyadı: Yakup ASAR

Unvanı: Dr. Öğr. Üyesi

UZMAN GÖRÜŞÜ ALMA FORMU 5
(Belirlenen Eserler İçerisinde Kullanılan Süsleme Tekniklerini Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formuna İlişkin)

Sayın hocam, bu form, müzik öğretmenliği lisans programı 3 ve 4. sınıf bireysel çalgı eğitimi bağlama öğrencilerine deney sürecinde uygulanacak olan Bağlama eğitiminde müzikal anlatım öğelerinin öğretimine yönelik hazırlanan “Eserlerde Kullanılan Süsleme Tekniklerini Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formu”nun geçerlik ve güvenilirliği hakkındaki görüşünüzü belirlemek amacıyla düzenlenmiştir. Lütfen size göre en uygun olan puanı maddenin karşısına işaretleyiniz.

Eserlerin Seslendirilmesinin Değerlendirildiği Derecelendirme Formunun Geçerliğini Belirlemeye İlişkin Maddeler		TamamenKatılıyorum	Büyük Ölçüde Katılıyorum	KısmenKatılıyorum	Çok Az Katılıyorum	HiçKatılmıyorum
		5	4	3	2	1
1	Derecelendirme formu, Legato tekniğinin doğru seslendirilme düzeyini değerlendirme açısından uygundur.	✓				
2	Derecelendirme formu, Mordan tekniğinin doğru seslendirilme düzeyini değerlendirme açısından uygundur.	✓				
3	Derecelendirme formu, Vibrato tekniğinin doğru seslendirilme düzeyini değerlendirme açısından uygundur.	✓				

Tarih: 20/12/2022

Uzmanın Adı Soyadı: Mesut KAYMAZ

Unvanı: Öğr.Gör.

UZMAN GÖRÜŞÜ ALMA FORMU 5
(Belirlenen Eserler İçerisinde Kullanılan Süsleme Tekniklerini Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formuna İlişkin)

Sayın hocam, bu form, müzik öğretmenliği lisans programı 3 ve 4. sınıf bireysel çalgı eğitimi bağlama öğrencilerine deney sürecinde uygulanacak olan Bağlama eğitiminde müzikal anlatım öğelerinin öğretilmesine yönelik hazırlanan “Eserlerde Kullanılan Süsleme Tekniklerini Seslendirmeye Yönelik Performans Derecelendirme Formu”nun geçerlik ve güvenilirliği hakkındaki görüşünüzü belirlemek amacıyla düzenlenmiştir. Lütfen size göre en uygun olan puanı maddenin karşısına işaretleyiniz.

Eserlerin Seslendirilmesinin Değerlendirildiği Derecelendirme Formunun Geçerliğini Belirlemeye İlişkin Maddeler		Tamamen Katılıyorum	Büyük Ölçüde Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Çok Az Katılıyorum	Hiç Katılmıyorum
		5	4	3	2	1
1	Derecelendirme formu, Legato tekniğinin doğru seslendirilme düzeyini değerlendirme açısından uygundur.	X				
2	Derecelendirme formu, Mordan tekniğinin doğru seslendirilme düzeyini değerlendirme açısından uygundur.	X				
3	Derecelendirme formu, Vibrato tekniğinin doğru seslendirilme düzeyini değerlendirme açısından uygundur.	X				

Tarih: 21.12.2022

Uzmanın Adı Soyadı:

Unvanı:

Bener ÇALMASIR

ÖZ GEÇMİŞ

Müzik eğitime küçük yaşlarda başladıktan sonra Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda lisans eğitimini sürdürdü (2014-2018). Bunun yanısıra performans alanındaki ortaya çıkan ilgi ve hassasiyetiyle, stüdyo ve sahne platformlarında yer alırken bilimsel yazılara eğilim gösterdiği için master eğitime devam etti. MEB'de müzik öğretmenliği yaparken aynı zamanda lisans üstü çalışmaları için hedeflerine devam etmeye çalışmaktadır. Ana çalgısı bağlama olmakla beraber, bilimsel çalışmalardaki tercih ettiği çalışma alanları çalgı eğitimi, bağlama eğitimi ve müzik eğitimidir.

